

กฎีก่ออิฐถือปูน

นายประชา แสงสายัณห์

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์ ภาควิชาสถาปัตยกรรม

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา ๒๕๔๐

ISBN 974-638-168-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

BUDDHIST MONKS MASONRY RESIDENT

Mr. Pracha Sangsayan

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Architecture Department of Architecture**

Faculty of Architecture

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1997

ISBN 974-638-168-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์

“กฎีก่ออิฐถือปูน”

โดย

นายประชา แสงสายัณห์

รหัส C735036

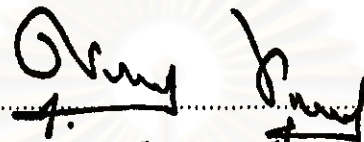
ภาควิชา

สถาปัตยกรรมศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภิญญไญ สุวรรณศิริ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ สุวัฒน์ ชูติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ เลอสม สถาปิตานนท์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภิญญไญ สุวรรณศิริ)

..... กรรมการ
(ศาสตราจารย์ ไชยแสง สุชะวัฒน์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิวัฒน์ เตมีย์พันธ์)

ประชา แสงสายัณห์ : ฎีก่ออิฐถือปูน BUDDHIST MONKS MASONRY RESIDENT

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผศ. ดร. ภิญโญ สุวรรณศิริ (ศิลปินแห่งชาติ) ; ๕๔๔ หน้า. ISBN 974-638-168-7

ฎีก่ออิฐถือปูนนี้ เป็นการศึกษาเพื่อทราบถึงทฤษฎานุญาตที่เกี่ยวกับแนวความคิด รูปแบบ ลักษณะ และองค์ประกอบต่างๆ ของฎีก่ออิฐถือปูนที่เป็นเสนาสนะสำหรับพักอาศัยของพระภิกษุสงฆ์ในพุทธศาสนาที่มากในพระไตรปิฎก โดยได้เลือกทำการศึกษาเฉพาะฎีก่ออิฐถือปูนที่มีลักษณะทางสถาปัตยกรรมไทยเรือนเครื่องก่อ ซึ่งเป็นสิ่งปลูกสร้างในพระอารามหลวงต่างๆ ภายในเขตเกาะรัตนโกสินทร์และบริเวณทลใกล้เคียงที่ได้มีการบูรณะปฏิสังขรณ์ในช่วงปลายรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ถึงต้นรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ลักษณะทางสถาปัตยกรรมของฎีก่ออิฐถือปูนนี้ ในส่วนของรูปทรง องค์ประกอบ โครงสร้าง และการตกแต่งต่างๆ เมื่อนำมาตรวจสอบกับทฤษฎานุญาตแล้วปรากฏว่ามีความสอดคล้องกันในทุกๆ ด้าน และนอกจากนี้ยังได้แบ่งไว้ซึ่งระเบียบแบบแผนที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ถึงฐานคติและการใช้งานเสนาสนะให้เหมาะสม ตรงตามวัตถุประสงค์ด้วยการสร้างนัยสำคัญต่างๆ เช่น การกำหนดตำแหน่งที่ตั้ง รูปทรง ขนาดสัดส่วน และการประดับตกแต่งองค์ประกอบต่างๆ เช่น ยอดจั่ว บันลม กรอบเข็ดหน้า และซุ้มประตูของหมู่ฎีก่อ อันเป็นที่พักอาศัยของภิกษุที่มีสมณศักดิ์แตกต่างกันไป เช่น สมเด็จ พระราชาคณะ พระราชาคณะ พระครู และพระทั่วๆ ไป เป็นต้น อีกทั้งยังมีการออกแบบวางผังหมู่ฎีก่อให้มีลักษณะที่แตกต่างกัน ซึ่งสันนิษฐานได้ว่า เป็นการออกแบบเพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิบัติธรรมของภิกษุเถระ ภิกษุมัชฌิมา และภิกษุ นวกะ เป็นต้น ส่วนภาพรวมของการจัดองค์ประกอบต่างๆภายในอาราม ซึ่งได้มีการแบ่งเป็นเขตพุทธาวาสและเขตสังฆาวาส นั้น ได้มีการจัดระเบียบแบบแผนให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับพระธรรมวินัยและหลักการออกแบบควบคู่กันไป เช่น การแบ่งพื้นที่ออกเป็นเขตพระคันถธุระและพระวิปัสสนาธุระ การเว้นเขตอุปการที่ก่อให้เกิดการมีอาณาเขตครอบครองอันนำมาซึ่งภาวะความสงบลงัดเป็นส่วนตัว การกำหนดตำแหน่งที่ตั้งของฎีก่อเจ้าอาวาส การกำหนดแนวทางเดิน และการเข้าถึง การประดับตกแต่งผังบริเวณให้มีความร่มรื่นเป็นระเบียบเรียบร้อย อันจะนำมาซึ่งความเป็นอารามและเสนาสนะที่น่ารื่นรมย์เหมาะสมกับการปฏิบัติธรรม เป็นต้น

การศึกษาฎีก่ออิฐถือปูนนี้ จึงอาจกล่าวได้ว่าเป็นการศึกษาถึงตัวอย่างของรูปแบบและองค์ประกอบของเสนาสนะที่ได้มีพัฒนาการมาจนถึงความสมบูรณ์สอดคล้องกับพระธรรมวินัยและบริบทของสังคมไทยในช่วงระยะเวลาดังกล่าว ซึ่งอาจจะถือได้ว่า มีความเหมาะสมที่จะเป็นแบบอย่างในการปลูกสร้างเสนาสนะของภิกษุสงฆ์ในบวรพุทธศาสนาในดินแดนประเทศไทยต่อไป

ภาควิชา .....สถาปัตยกรรม.....
สาขาวิชา.....สถาปัตยกรรม.....
ปีการศึกษา .....๒๕๕๐.....

ลายมือชื่อนิสิต .....ประชาแสงสายัณห์.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....ผศ.ดร. ภิญโญ สุวรรณศิริ.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

C735036

ARCHITECTURE

##

MAJOR

KEY WORD: BUDDHIST / MONK / MASONRY / RESIDENT

PRACHA SANGSAYAN : BUDDHIST MONK MASONRY RESIDENT. THESIS ADVISOR : ASSIST. PROF.

PINYO SUWANKIRI, Ph.D. 598 pp. ISBN 974-638-168-7

The studying of the Buddhist monk masonry resident is being known of the Buddha's permission concerning about the architectural concept, form, structure and all elements of lodging that is the place of Buddhist's monk resting of Buddhism there is shown in the Pali canon (the three divisions of the Buddhist canon) by selecting the study of Thai architectural masonry which is built in Royal monastery in the Rattanakosin island and area boundaries which had built and renovation by the end of King Rama II reign thru the beginning of King Rama IV reign.

The identical type of architectural of Buddhist monk masonry resident according to the architectural form, elemental, structuring and the ornament had proved and consisted of the Buddha's permission. Moreover they showed the planning encouragement of knowledging the authority based on monk's dignity and through the main purpose of how to used it by setting the location, propotion and scale of form, shape of the several factors of the gable, a decorative extension of the apex of the gable, window frame, door case among groups of lodging which the resident of the difference dignity of Buddhist monk such as, The highest supreme Patriarch, the Royal Chapter, Venerable teacher and general Buddhist monk, etc. Besides these there was planned for a group of lodging on the diffeent purpose to be assumed for the doctrines practicing of the elder, the senior and newly ordained monk, etc. The over all looking for the elements inside the temple had divided by the area of the public precincts of a monastery and the living quarters of the monks, all the planning had set to be consisting of the Buddha doctrine and also the main pattern, i.e., dividing area of the burden of contemplation, the burden of study of Scriptures. The avoiding of the surrounding area that become the place for the peaceful, located the abbot's lodge, the path way and the approach. The area decoration making peaceful of the temple type and pleasure lodging is suitable for practicing the Buddha's doctrine.

The studying of Buddhist monk masonry resident, saying that is the studying of sampling of the architectural form and elements of place for Buddhist monk resting that had more advantage developing the consist of the Buddha's doctrine and the Thai society context during that period and appropriate sample of the building of Buddhist monk's dwelling in Buddhism in Thailand.

ภาควิชา.....สถาปัตยกรรม

สาขาวิชา.....สถาปัตยกรรม

ปีการศึกษา.....๒๕๔๐

ลายมือชื่อนิสิต.....*Yinwa...*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....*Pracha Sangsayan*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ก็ด้วยความเมตตา กรุณา และความอนุเคราะห์จากบุคคลต่างๆ ซึ่งข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณด้วยความเคารพไว้ ณ ที่นี้ด้วย

๑. พระครูสารธรรมนิเทศ (มา ญาณวโร) พระอุปัชฌาย์เมื่อครั้งบรรพชาเป็นสามเณร ผู้ให้ความเมตตาปราณีกับข้าพเจ้า และครอบครัวมาโดยตลอด

๒. พระธรรมโกษาจารย์ (ปัญญานันทภิกขุ) และคณะสงฆ์ วัดชลประทานรังสฤษดิ์ พระอุปัชฌาย์ และอาจารย์ผู้ให้การอุปสมบท อบรม และสั่งสอนในพระธรรมวินัยต่างๆ

๓. เจ้าอาวาส พระภิกษุสงฆ์ และศิษย์วัดทุกวัดที่เป็นกรณีศึกษาที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการทำรังวัด ถ่ายภาพ ให้คำสอน คำแนะนำต่างๆ ทั้งทางพระธรรมวินัย และที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนจนถึงความช่วยเหลือต่างๆ

๔. คุณพ่อ คุณแม่ ที่เป็นกำลังใจให้การส่งเสริมและอบรมสั่งสอนมาโดยตลอด

๕. ผ.ศ. ดร. ภิญโญ สุวรรณศิริ ศิลปินแห่งชาติ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ให้ความรู้ และให้โอกาสในการศึกษานี้อย่างเต็มที่ ศ.ไชแสง ศุระวัฒน์นะ ราชบัณฑิต และผ.ศ. วิวัฒน์ เตมียพันธ์ อาจารย์ผู้ให้คำปรึกษาแนะนำและคณะครูอาจารย์ภาควิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ได้ให้การอบรมสอนสั่งความรู้ต่างๆ ทางด้านสถาปัตยกรรม ตลอดจนถึงครูช่างและครูบาอาจารย์ทุกท่านทางด้านสถาปัตยกรรมไทยและที่เกี่ยวข้องที่ได้ถ่ายทอดความรู้ไว้ในผลงานและการศึกษาวิจัยต่างๆ อันเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญในการศึกษานี้

๖. คุณวนิดา วชิรวิภากร ผู้ช่วยพิมพ์ต้นฉบับทั้งหมด และคุณป้าจรีย์ เวชรักษ์ผู้ช่วยเขียนภาพถ่ายเส้นผังพื้นภูมิและผังหมู่ภูมิ

๗. คุณโชติมา จตุรงค์ คุณประเสริฐ จันทน์หอม คุณประวิทย์ วรประทีป และคุณประวิทย์ ประทีป เพื่อนนักศึกษาผู้ให้คำแนะนำและกำลังใจตลอดมา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	พ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญเรื่อง	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญแผนภูมิ	ฎ
สารบัญภาพลายเส้น	ฏ
สารบัญภาพถ่าย	ร
บทที่	
๑. บทนำ	
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ การศึกษาเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้อง	๒
๑.๓ วัตถุประสงค์ของการศึกษา	๒
๑.๔ ขอบเขตของการศึกษา	๓
๑.๕ ประโยชน์ที่พึงจะได้รับจากการศึกษา	๔
๑.๖ วิธีการศึกษาค้นคว้า	๕
๑.๗ แหล่งข้อมูล	๕
๑.๘ ข้อตกลงเบื้องต้น	๕
๒. ความเป็นมาของกฎ และเสนาสนะในพุทธศาสนา	
๒.๑ ครั้งพุทธกาล	๘
๒.๒ หลังพุทธกาล	๑๑
๒.๓ ในดินแดนประเทศไทย	๑๗
๓. กฎและเสนาสนะที่มาในพระธรรมวินัย	
๓.๑ กฎและเสนาสนะในพระวินัยปิฎก	๒๔
๓.๒ พุทธบัญญัติเกี่ยวกับกฎ เสนาสนะและองค์ประกอบของเสนาสนะ	๓๓
๓.๓ พุทธบัญญัติเกี่ยวกับข้อวัตรปฏิบัติ และเครื่องประกอบเสนาสนะ	๔๕
๓.๔ กฎและเสนาสนะในพระสุตตันตปิฎกและอรรถกถา	๕๓
๔. ข้อวัตรปฏิบัติในการดำเนินชีวิตของภิกษุในพุทธศาสนา	
๔.๑ พุทธกิจประจำวันของพระผู้มีพระภาคเจ้า	๖๒
๔.๒ ข้อวัตรปฏิบัติในการดำเนินชีวิตของภิกษุ	๖๓
๕. การศึกษากฎที่ออกสู่อริยปฏิปทา	
๕.๑ วัดที่เลือกทำการศึกษากฎที่ออกสู่อริยปฏิปทา	๗๔
๕.๒ ลักษณะทางกายภาพของผังบริเวณวัด	๗๘

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

๕.๓	ลักษณะทางกายภาพของเขตสิ่งมาวาส	
๕.๓.๑	องค์ประกอบในเขตสิ่งมาวาส	๑๐๖
๕.๓.๒	ความสัมพันธ์ระหว่างเขตสิ่งมาวาสกับองค์ประกอบอื่นๆ	๑๒๙
๕.๔	ประเภทของกฎีก่ออิฐถือปูน	
๕.๔.๑	กฎีกะต้ำหนัก	๑๔๐
๕.๔.๒	กฎีกะราชาคณะ	๑๔๗
๕.๔.๓	กฎีกะครุฐานานุกรม	๑๕๕
๕.๔.๔	กฎีกะเจ้าคณะ	๑๕๗
๕.๔.๕	กฎีกะทั่วไป	๑๖๑
๕.๔.๖	กัมปิยกฎี	๑๗๔
๕.๔.๗	วัจจกฎี	๑๗๗
๕.๕	ลักษณะทางสถาปัตยกรรมของกฎีก่ออิฐถือปูน	
๕.๕.๑	ลักษณะผังพื้นกฎีก่ออิฐถือปูน	๑๗๘
๕.๕.๑.๑	ผังพื้นกฎีแบบมีพะไลหรือมุขด้านสกัด	๑๗๘
๕.๕.๑.๒	ผังพื้นกฎีแบบมีระเบียงด้านยาว	๑๘๐
๕.๕.๑.๓	ผังพื้นกฎีแบบมีระเบียงและห้องเล็กขนาดด้านสกัด	๑๘๕
๕.๕.๑.๔	ผังพื้นกฎีแบบมีห้องเล็กหัวท้ายระเบียงด้านยาว	๑๘๙
๕.๕.๑.๕	ผังพื้นกฎีแบบไม่มีระเบียง	๑๙๖
๕.๕.๑.๖	ผังพื้นกฎีแบบมีเสาขั้วในภายในกฎี	๑๙๙
๕.๕.๑.๗	ผังพื้นแบบกฎีแฝด	๒๐๙
๕.๕.๒	ลักษณะการจัดผังพื้นหมู่กฎีก่ออิฐถือปูน	
๕.๕.๒.๑	กฎีเดี่ยว	๒๑๒
๕.๕.๒.๒	กฎีหมู่ร่วมฐานสูง	๒๓๑
๕.๕.๒.๓	กฎีหมู่ซึกกำแพงเชื่อม	๒๖๖
๕.๕.๒.๔	กฎีหมู่แบบปราสาทเรือนชั้น	๓๒๗
๕.๕.๓	รูปทรงของกฎีก่ออิฐถือปูน	
๕.๕.๓.๑	รูปทรงแบบทงโง	๓๒๘
๕.๕.๓.๒	รูปทรงแบบทงโงต่อพะไลหรือทำมุขลดด้านสกัด	๓๒๙
๕.๕.๓.๓	รูปทรงแบบมีระเบียง	๓๓๐
๕.๕.๓.๔	รูปทรงแบบมีระเบียงและหับเศยหัวท้าย	๓๓๒
๕.๕.๓.๕	รูปทรงแบบมีระเบียงรอบ	๓๓๔
๕.๕.๓.๖	รูปทรงแบบกฎีแฝด	๓๓๕
๕.๕.๓.๗	รูปทรงแบบกฎีแฝดมีมุขวาง	๓๓๗

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

๕.๕.๔ องค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมอื่นๆ	
๕.๕.๔.๑ การตกแต่งบริเวณหน้าจั่ว	๓๓๔
๕.๕.๔.๒ การตกแต่งกรอบเสียดหน้า	๓๕๑
๕.๕.๔.๓ การตกแต่งซุ้มประตู	๓๖๒
๕.๕.๔.๔ การตกแต่งบันไดและราวบันได	๓๗๔
๕.๕.๔.๕ การตกแต่งภายใน	๓๗๗
๕.๕.๔.๖ การประดับตกแต่งกำแพง	๓๘๗
๕.๕.๖ โครงสร้างของกฎีก่ออิฐถือปูน	
๕.๕.๖.๑ วัสดุก่อสร้าง	๓๙๐
๕.๕.๖.๒ กระบวนการและลำดับขั้นตอนการก่อสร้าง	๔๐๐
๕.๕.๖.๓ โครงสร้างส่วนฐานราก	๔๐๔
๕.๕.๖.๔ โครงสร้างผนังรับน้ำหนัก	๔๐๖
๕.๕.๖.๕ โครงสร้างพื้น	๔๐๙
๕.๕.๖.๖ โครงสร้างหลังคาและฝ้าเพดาน	๔๑๐
๖. การวิเคราะห์	
๖.๑ การวิเคราะห์ทางสถาปัตยกรรม	๔๑๓
๖.๑.๑ การวิเคราะห์ผังบริเวณวัด	๔๑๓
๖.๑.๑.๑ มุสเหตุของการแยกเขตพุทธาวาสกับสังฆาวาส	๔๑๓
๖.๑.๑.๒ แนวความคิดในการวางผังบริเวณวัด	๔๑๖
๖.๑.๑.๓ รูปแบบของผังบริเวณวัด	๔๒๓
๖.๑.๒ การจัดผังบริเวณภายในเขตสังฆาวาส	
๖.๑.๒.๑ การจัดผังบริเวณตามหลักการปฏิบัติธรรม	๔๓๐
๖.๑.๒.๒ การจัดผังบริเวณตามหลักการทางภูมิอากาศ	๔๓๗
๖.๑.๒.๓ การจัดผังบริเวณตามหลักการปกครอง	๔๔๑
๖.๑.๒.๔ การจัดผังบริเวณตามหลักการออกแบบ	๔๔๓
๖.๑.๓ การจัดผังพื้นหมู่กฎีก่ออิฐถือปูน	
๖.๑.๓.๑ การจัดผังพื้นหมู่กฎีก่ออิฐเพื่อส่งเสริมการปฏิบัติธรรม	๔๖๖
๖.๑.๓.๒ การจัดผังพื้นหมู่กฎีก่ออิฐแบบปราสาทเรือนชั้น	๔๗๒
๖.๑.๓.๓ ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบภายในหมู่กฎีก่ออิฐ	๔๗๔
๖.๑.๓.๔ การจัดองค์ประกอบของหมู่กฎีก่ออิฐทางสถาปัตยกรรม	๔๗๔
๖.๑.๔ การจัดผังพื้นกฎีก่ออิฐ	๔๘๑

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
๖.๑.๕ รูปทรงและที่ว่าง	
๖.๑.๕.๑ รูปทรง	๕๙๑
๖.๑.๕.๒ ที่ว่าง	๕๐๑
๖.๑.๖ โครงสร้างกฎีก่ออิฐถือปูน	
๖.๑.๖.๑ ระบบโครงสร้างของกฎีก่ออิฐถือปูน	๕๑๖
๖.๑.๖.๒ โครงสร้างผนังก่ออิฐถือปูน	๕๑๘
๖.๑.๖.๓ รูปลักษณะร่องผนังรับน้ำหนัก	๕๒๐
๖.๑.๖.๔ โครงสร้างหลังคาไม้	๕๒๑
๖.๑.๖.๕ การเข้าไม้	๕๒๒
๖.๑.๖.๖ การยึดโครงสร้างไม้กับผนังก่ออิฐถือปูน	๕๓๐
๖.๑.๖.๗ การเรียงอิฐเพื่อทำช่องเปิด	๕๓๒
๖.๑.๖.๘ วัสดุและกรรมวิธีการก่อสร้าง	๕๓๕
๖.๑.๗ การสร้างนัยสำคัญให้กับองค์ประกอบ	
๖.๑.๗.๑ การสร้างนัยสำคัญด้วยตำแหน่ง	๕๓๖
๖.๑.๗.๒ การสร้างนัยสำคัญด้วยการกำหนดขนาด	๕๔๕
๖.๑.๗.๓ การสร้างนัยสำคัญที่บริเวณหน้าคิ้ว	๕๔๖
๖.๑.๗.๔ การสร้างนัยสำคัญที่กรอบเข็ดหน้า	๕๕๐
๖.๑.๗.๕ การสร้างนัยสำคัญที่มุมประตูและบันได	๕๕๒
๖.๑.๗.๖ การสร้างนัยสำคัญที่กำแพง	๕๕๖
๖.๑.๘ ฐานานุรูปและฐานานุศักดิ์	๕๖๒
๖.๒ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพระธรรมวินัยกับกฎีก่ออิฐถือปูน	
๖.๒.๑ ความสัมพันธ์ระหว่างพระวินัยที่ว่าด้วยเรื่องกฎีกับกฎีก่ออิฐถือปูน	๕๖๔
๖.๒.๒ ความสัมพันธ์ระหว่างกฎีก่อก่ออิฐถือปูนในพระสูตรกับกฎีก่ออิฐถือปูน	๕๗๑
๖.๓ การวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างกฎีก่ออิฐถือปูนกับกฎีก่อเครื่องลับ	๕๗๕
๖.๔ การวิเคราะห์มูลเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสถาปัตยกรรม	
๖.๔.๑ มูลเหตุทางสถาปัตยกรรม	๕๘๑
๖.๔.๒ มูลเหตุทางการศาสนา	๕๘๓
๖.๔.๓ มูลเหตุทางการเมืองการปกครอง	๕๘๓
๖.๔.๔ มูลเหตุทางเศรษฐกิจและการค้า	๕๘๔
๖.๔.๕ มูลเหตุทางขนบธรรมเนียมและประเพณี	๕๘๕
๗. บทสรุป	๕๘๖
รายการอ้างอิง	๕๙๓
บรรณานุกรม	๕๙๖
ประวัติผู้เขียน	๕๙๘

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ ๑	ความสัมพันธ์ระหว่างกิจวัตรประจำวันกับสถานที่และช่วงเวลาของภิกษุ	๗๒
ตารางที่ ๒	วัดในเขตเกาะรัตนโกสินทร์และบริเวณใกล้เคียงที่มีกฎีก่ออิฐถือปูน	๗๕
ตารางที่ ๓	ข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวกับที่เป็นกรณีศึกษา	๗๖
ตารางที่ ๔	ขนาดพื้นที่บริเวณต่างๆ ภายในกฎีกษัตริย์ วัดมหาธาตุฯ	๑๔๒
ตารางที่ ๕	ขนาดพื้นที่บริเวณต่างๆ ภายในกฎีกษัตริย์ วัดพระเชตุพนฯ	๑๔๒
ตารางที่ ๖	ขนาดพื้นที่บริเวณต่างๆ ภายในกฎีกษัตริย์ วัดสระเกศฯ	๑๔๒
ตารางที่ ๗	ขนาดพื้นที่บริเวณต่างๆ ภายในกฎีกษัตริย์ วัดราชโอรสฯ (น.๑)	๑๔๔
ตารางที่ ๘	ขนาดพื้นที่บริเวณต่างๆ ภายในกฎีกษัตริย์ วัดราชโอรสฯ (ค.๑)	๑๔๔
ตารางที่ ๙	ขนาดพื้นที่บริเวณต่างๆ ภายในกฎีกษัตริย์ วัดราชบพิธฯ	๑๔๔
ตารางที่ ๑๐	ขนาดพื้นที่บริเวณต่างๆ ภายในกฎีกษัตริย์ วัดมหาธาตุฯ	๑๔๔
ตารางที่ ๑๑	ขนาดพื้นที่บริเวณต่างๆ ภายในกฎีกษัตริย์ วัดโสมนัสฯ	๑๔๔
ตารางที่ ๑๒	ขนาดพื้นที่บริเวณต่างๆ ภายในกฎีกษัตริย์ วัดโมลีโลกฯ	๑๔๔
ตารางที่ ๑๓	ขนาดพื้นที่บริเวณต่างๆ ภายในกฎีกษัตริย์ วัดอรุณฯ	๑๔๔
ตารางที่ ๑๔	ขนาดพื้นที่บริเวณต่างๆ ภายในกฎีกษัตริย์ วัดสุทัศน์ฯ	๑๔๔
ตารางที่ ๑๕	ขนาดพื้นที่บริเวณต่างๆ ภายในกฎีกษัตริย์ วัดสุวรรณารามฯ	๑๕๐
ตารางที่ ๑๖	ขนาดพื้นที่บริเวณต่างๆ ภายในกฎีกษัตริย์ วัดอรุณฯ (เจ้าอาวาส)	๑๕๐
ตารางที่ ๑๗	ขนาดพื้นที่บริเวณต่างๆ ภายในกฎีกษัตริย์ วัดราชโอรสฯ (ต.๒)	๑๕๔
ตารางที่ ๑๘	ขนาดพื้นที่บริเวณต่างๆ ภายในกฎีกษัตริย์ วัดสุวรรณารามฯ	๑๕๔
ตารางที่ ๑๙	ขนาดพื้นที่บริเวณต่างๆ ภายในกฎีกษัตริย์ วัดสระเกศฯ (คันถุระ)	๑๕๔
ตารางที่ ๒๐	ขนาดพื้นที่บริเวณต่างๆ ภายในกฎีกษัตริย์ วัดสระเกศฯ (วิปัสสนาธุระ)	๑๕๔
ตารางที่ ๒๑	ขนาดพื้นที่บริเวณต่างๆ ภายในกฎีกษัตริย์ วัดอรุณฯ	๑๕๔
ตารางที่ ๒๒	ขนาดพื้นที่บริเวณต่างๆ ภายในกฎีกษัตริย์ วัดประยุรา (คันถุระ)	๑๕๔
ตารางที่ ๒๓	ขนาดพื้นที่บริเวณต่างๆ ภายในกฎีกษัตริย์ วัดประยุรา (วิปัสสนาธุระ)	๑๕๔
ตารางที่ ๒๔	ขนาดพื้นที่บริเวณต่างๆ ภายในกฎีกษัตริย์ วัดเทพธิดาฯ (คันถุระ)	๑๕๔
ตารางที่ ๒๕	ขนาดพื้นที่บริเวณต่างๆ ภายในกฎีกษัตริย์ วัดเทพธิดาฯ (วิปัสสนาธุระ)	๑๖๐
ตารางที่ ๒๖	ขนาดพื้นที่บริเวณต่างๆ ภายในกฎีกษัตริย์ วัดมหาธาตุฯ	๑๖๐
ตารางที่ ๒๗	ขนาดพื้นที่บริเวณต่างๆ ภายในกฎีกษัตริย์ วัดสุทัศน์ฯ	๑๖๐
ตารางที่ ๒๘	ขนาดพื้นที่บริเวณต่างๆ ภายในกฎีกษัตริย์ วัดราชโอรสฯ (คันถุระ)	๑๖๑
ตารางที่ ๒๙	ขนาดพื้นที่บริเวณต่างๆ ภายในกฎีกษัตริย์ วัดอรุณฯ (คันถุระ)	๑๖๑
ตารางที่ ๓๐	ขนาดพื้นที่บริเวณต่างๆ ภายในกฎีกษัตริย์ วัดโมลีโลกฯ	๑๖๒
ตารางที่ ๓๑	ขนาดพื้นที่บริเวณต่างๆ ภายในกฎีกษัตริย์ วัดสุวรรณารามฯ	๑๖๒
ตารางที่ ๓๒	ขนาดพื้นที่บริเวณต่างๆ ภายในกฎีกษัตริย์ วัดสระเกศฯ (คันถุระ)	๑๖๒

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ ๓๓	ขนาดพื้นที่บริเวณต่างๆ ภายในกฎบัตรทั่วๆ ไป วัดนางนอง	๑๖๒
ตารางที่ ๓๔	ขนาดพื้นที่บริเวณต่างๆ ภายในกฎบัตรทั่วๆ ไป วัดพระเชตุพนฯ (คันถธุระ)	๑๖๒
ตารางที่ ๓๕	ขนาดพื้นที่บริเวณต่างๆ ภายในกฎบัตรทั่วๆ ไป วัดกัลยาณมิตรฯ (คันถธุระ)	๑๖๓
ตารางที่ ๓๖	ขนาดพื้นที่บริเวณต่างๆ ภายในกฎบัตรทั่วๆ ไป วัดประยุรา (คันถธุระ)	๑๖๓
ตารางที่ ๓๗	ขนาดพื้นที่บริเวณต่างๆ ภายในกฎบัตรทั่วๆ ไป วัดเทพธิดาฯ (คันถธุระ)	๑๖๓
ตารางที่ ๓๘	ขนาดพื้นที่บริเวณต่างๆ ภายในกฎบัตรทั่วๆ ไป วัดพิชัยญาติฯ	๑๖๓
ตารางที่ ๓๙	ขนาดพื้นที่บริเวณต่างๆ ภายในกฎบัตรทั่วๆ ไป วัดสุทัศน์ฯ	๑๖๓
ตารางที่ ๔๐	ขนาดพื้นที่บริเวณต่างๆ ภายในกฎบัตรทั่วๆ ไป วัดมหาธาตุฯ (คันถธุระ)	๑๖๔
ตารางที่ ๔๑	ขนาดพื้นที่บริเวณต่างๆ ภายในกฎบัตรทั่วๆ ไป วัดราชบพิธฯ	๑๖๔
ตารางที่ ๔๒	ขนาดพื้นที่บริเวณต่างๆ ภายในกฎบัตรทั่วๆ ไป วัดปรินายกฯ	๑๖๔
ตารางที่ ๔๓	ขนาดพื้นที่บริเวณต่างๆ ภายในกฎบัตรทั่วๆ ไป วัดโสมนัสฯ	๑๖๔
ตารางที่ ๔๔	ขนาดพื้นที่บริเวณต่างๆ ภายในกฎบัตรทั่วๆ ไป วัดกษัตราธิราชฯ	๑๖๔
ตารางที่ ๔๕	ขนาดพื้นที่บริเวณต่างๆ ภายในกฎบัตรทั่วๆ ไป วัดราชสิทธิฯ (วิปัสสนาธุระ)	๑๖๕
ตารางที่ ๔๖	ขนาดพื้นที่บริเวณต่างๆ ภายในกฎบัตรทั่วๆ ไป วัดสระเกศฯ (วิปัสสนาธุระ)	๑๖๕
ตารางที่ ๔๗	ขนาดพื้นที่บริเวณต่างๆ ภายในกฎบัตรทั่วๆ ไป วัดสระเกศฯ (วิปัสสนาธุระ)	๑๖๕
ตารางที่ ๔๘	ขนาดพื้นที่บริเวณต่างๆ ภายในกฎบัตรทั่วๆ ไป วัดสระเกศฯ (วิปัสสนาธุระ)	๑๖๕
ตารางที่ ๔๙	ขนาดพื้นที่บริเวณต่างๆ ภายในกฎบัตรทั่วๆ ไป วัดประยุรา (วิปัสสนาธุระ)	๑๖๕
ตารางที่ ๕๐	ขนาดพื้นที่บริเวณต่างๆ ภายในกฎบัตรทั่วๆ ไป วัดกัลยาณมิตรฯ (วิปัสสนา)	๑๖๕
ตารางที่ ๕๑	ขนาดพื้นที่บริเวณต่างๆ ภายในกฎบัตรทั่วๆ ไป วัดเทพธิดาฯ (วิปัสสนาธุระ)	๑๖๖
ตารางที่ ๕๒	ขนาดพื้นที่บริเวณต่างๆ ภายในกฎบัตรทั่วๆ ไป วัดมหาธาตุฯ (วิปัสสนาธุระ)	๑๖๖
ตารางที่ ๕๓	ขนาดพื้นที่บริเวณต่างๆ ภายในกฎบัตรทั่วๆ ไป วัดบวรนิเวศฯ (วิปัสสนาธุระ)	๑๖๖
ตารางที่ ๕๔	ขนาดของกบปียกฎบัตร	๑๗๕
ตารางที่ ๕๕	ขนาดของโครงสร้างไม้ส่วนฐานราก พื้น และเสา	๓๙๔
ตารางที่ ๕๖	ขนาดของโครงสร้างไม้ ชองลม หน้าต่าง และประตู	๓๙๕
ตารางที่ ๕๗	ขนาดของโครงสร้างไม้หลังคา	๓๙๖
ตารางที่ ๕๘	สรุปขนาดพื้นที่บริเวณต่างๆ ภายในกฎบัตรทั่วๆ ไป (คันถธุระ)	๔๘๑
ตารางที่ ๕๙	สรุปขนาดพื้นที่บริเวณต่างๆ ภายในกฎบัตรทั่วๆ ไป (วิปัสสนาธุระ)	๔๘๒
ตารางที่ ๖๐	สรุปขนาดพื้นที่บริเวณต่างๆ ภายในกฎบัตรราชอาณาจักร	๔๘๖
ตารางที่ ๖๑	สรุปขนาดพื้นที่บริเวณต่างๆ ภายในกฎบัตรสำนัก	๔๘๘
ตารางที่ ๖๒	การสร้างบัญชีสำคัญให้กับกฎบัตรอริยธรรมา	๕๕๙
ตารางที่ ๖๓	การวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างกฎบัตรเครื่องก่อกับกฎบัตรเครื่องสับ	๕๗๕

สารบัญแผนภูมิ

หน้า

แผนภูมิที่ ๑	แผนภูมิการปกครองภายในวัด	๔๔๑
แผนภูมิที่ ๒	ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบภายในหมู่กุฏิพระตำหนัก	๔๗๔
แผนภูมิที่ ๓	ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบภายในหมู่กุฏิพระราชาคณะ	๔๗๖
แผนภูมิที่ ๔	ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบภายในหมู่กุฏิพระทั่วๆ ไป	๔๗๗
แผนภูมิที่ ๕	ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ในผังพื้นกุฏิพระทั่วๆ ไป	๔๘๒
แผนภูมิที่ ๖	ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ในผังพื้นกุฏิพระราชาคณะ	๔๘๖
แผนภูมิที่ ๗	ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ในผังพื้นกุฏิสมเด็จพระราชาคณะ	๔๘๙

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพลายเส้น

หน้า

ภาพลายเส้นที่ ๑	PLAN OF PIPPALA MONASTERY, TAXILA.	๑๓
ภาพลายเส้นที่ ๒	PLAN OF MONASTERY 51 AT SANCHI.	๑๓
ภาพลายเส้นที่ ๓	PLAN OF MAHACAITYA AND VIHARA, SITE 6, CELL (NALANDA)	๑๔
ภาพลายเส้นที่ ๔	GENERAL NAGARJUNAKONDA.	๑๔
ภาพลายเส้นที่ ๕	MONK' S PLAN OF AJANTA, CAVES	๑๕
ภาพลายเส้นที่ ๖	GROUND PLAN OF CAVE XVI, AJANTA	๑๕
ภาพลายเส้นที่ ๗	GROUND PLAN OF SRI YAJNA CAVE, NASIK	๑๖
ภาพลายเส้นที่ ๘	GROUND PLAN OF GREAT VIHARA AT BAGH	๑๖
ภาพลายเส้นที่ ๙	ผังเมืองศรีลังกาสมัย ๑๗	๑๗
ภาพลายเส้นที่ ๑๐	เขตสังฆาวาสสมัยอยุธยา	๑๗
ภาพลายเส้นที่ ๑๑	ตำแหน่งที่ตั้งของวัดที่เป็นกรณีศึกษา	๑๗
ภาพลายเส้นที่ ๑๒	ผังบริเวณ วัดราชโอรสารามฯ	๑๘
ภาพลายเส้นที่ ๑๓	ผังบริเวณ วัดอรุณราชวรารามฯ	๑๙
ภาพลายเส้นที่ ๑๔	ผังบริเวณ วัดราชสิทธารามฯ	๒๐
ภาพลายเส้นที่ ๑๕	ผังบริเวณ วัดโมลีโลกยารามฯ	๒๑
ภาพลายเส้นที่ ๑๖	ผังบริเวณ วัดสุพรรณารามฯ	๒๒
ภาพลายเส้นที่ ๑๗	ผังบริเวณ วัดสระเกศฯ	๒๓
ภาพลายเส้นที่ ๑๘	ผังบริเวณ วัดนางชีฯ	๒๔
ภาพลายเส้นที่ ๑๙	ผังบริเวณ วัดนางนองฯ	๒๕
ภาพลายเส้นที่ ๒๐	ผังบริเวณ วัดพระเชตุพนฯ	๒๖
ภาพลายเส้นที่ ๒๑	ผังบริเวณ วัดกัลยาณมิตรฯ	๒๗
ภาพลายเส้นที่ ๒๒	ผังบริเวณ วัดประยุรวงศาวาสฯ	๒๘
ภาพลายเส้นที่ ๒๓	ผังบริเวณ วัดเทพธิดารามฯ	๒๙
ภาพลายเส้นที่ ๒๔	ผังบริเวณ วัดพิชัยญาติการามฯ	๓๐
ภาพลายเส้นที่ ๒๕	ผังบริเวณ วัดสุทัศน์เทพวรารามฯ	๓๑
ภาพลายเส้นที่ ๒๖	ผังบริเวณ วัดมหาธาตุฯ	๓๒
ภาพลายเส้นที่ ๒๗	ผังบริเวณ วัดราชบพิธฯ	๓๓
ภาพลายเส้นที่ ๒๘	ผังบริเวณ วัดปิ่นนาถฯ	๓๔
ภาพลายเส้นที่ ๒๙	ผังบริเวณ วัดโสมนัสวิหารฯ	๓๕
ภาพลายเส้นที่ ๓๐	ผังบริเวณ วัดบวรนิเวศฯ	๓๖
ภาพลายเส้นที่ ๓๑	ผังบริเวณ วัดกษัตราธิราชฯ	๓๗
ภาพลายเส้นที่ ๓๒	ลักษณะทางกายภาพของผังบริเวณวัด	๓๘

สารบัญภาพลายเส้น (ต่อ)

หน้า

ภาพลายเส้นที่ ๓๓	ความสัมพันธ์ระหว่างเขตสังฆาวาสกับ ชุมชนรอบวัดสระเกศฯ	๑๓๕
ภาพลายเส้นที่ ๓๔	ความสัมพันธ์ระหว่างเขตสังฆาวาส วัดเทพธิดารามฯ กับ วัดราชโหนดดารามฯ	๑๓๖
ภาพลายเส้นที่ ๓๕	ความสัมพันธ์ระหว่างเขตสังฆาวาส วัดบวรนิเวศวิหารฯ กับ วัดรังสีสุขาวาสฯ	๑๓๖
ภาพลายเส้นที่ ๓๖	ความสัมพันธ์ระหว่างเขตสังฆาวาสกับทางสัญจร วัดโสมนัสวิหารฯ	๑๓๗
ภาพลายเส้นที่ ๓๗	ความสัมพันธ์ระหว่างเขตสังฆาวาสกับที่ปรก วัดอรุณฯ, วัดราชโอรสฯ, วัดประยุรฯ และวัดสระเกศฯ	๑๓๘
ภาพลายเส้นที่ ๓๘	ผังพื้นที่ปฏิพระวิปัสสนาฯ วัดสระเกศฯ	๑๓๘
ภาพลายเส้นที่ ๓๙	ผังพื้นที่ปฏิพระวิปัสสนาฯ วัดราชสิทธิฯ	๑๓๘
ภาพลายเส้นที่ ๔๐	ผังพื้นที่ปฏิเจ้าคณะฯ วัดสุทัศน์ฯ	๑๓๙
ภาพลายเส้นที่ ๔๑	ผังพื้นที่ปฏิพระวิปัสสนาฯ วัดสระเกศฯ	๑๓๙
ภาพลายเส้นที่ ๔๒	ผังพื้นที่ปฏิพระวิปัสสนาฯ วัดมหาธาตุฯ	๑๓๙
ภาพลายเส้นที่ ๔๓	ผังพื้นที่ปฏิพระคณฤชระ วัดกัลยาณมิตรฯ	๑๔๐
ภาพลายเส้นที่ ๔๔	ผังพื้นที่ปฏิพระคณฤชระ วัดราชโอรสฯ	๑๔๐
ภาพลายเส้นที่ ๔๕	ผังพื้นที่ปฏิพระคณฤชระ วัดอรุณราชวรารามฯ	๑๔๑
ภาพลายเส้นที่ ๔๖	ผังพื้นที่ปฏิพระคณฤชระ วัดประยุรวงศาวาสฯ	๑๔๑
ภาพลายเส้นที่ ๔๗	ผังพื้นที่ปฏิพระวิปัสสนาฯ วัดกัลยาณมิตรฯ	๑๔๑
ภาพลายเส้นที่ ๔๘	ผังพื้นที่ปฏิพระวิปัสสนาฯ วัดประยุรฯ	๑๔๑
ภาพลายเส้นที่ ๔๙	ผังพื้นที่ปฏิพระคณฤชระ วัดราชโอรสฯ	๑๔๒
ภาพลายเส้นที่ ๕๐	ผังพื้นที่ปฏิพระ วัดกษัตริยารามฯ	๑๔๒
ภาพลายเส้นที่ ๕๑	ผังพื้นที่ปฏิพระคณฤชระ วัดอรุณราชวรารามฯ	๑๔๓
ภาพลายเส้นที่ ๕๒	ผังพื้นที่ปฏิ วัดอรุณฯ	๑๔๓
ภาพลายเส้นที่ ๕๓	ผังพื้นที่ปฏิเจ้าคณะฯ วัดประยุรฯ	๑๔๓
ภาพลายเส้นที่ ๕๔	ผังพื้นที่ปฏิพระวิปัสสนาฯ วัดสระเกศฯ	๑๔๔
ภาพลายเส้นที่ ๕๕	ผังพื้นที่ปฏิพระ วัดพิชัยญาติฯ	๑๔๔
ภาพลายเส้นที่ ๕๖	ผังพื้นที่ปฏิพระคณฤชระ/วิปัสสนาฯ วัดราชโอรสฯ	๑๔๕
ภาพลายเส้นที่ ๕๗	ผังพื้นที่ปฏิพระวิปัสสนาฯ วัดเทพธิดาฯ	๑๔๕
ภาพลายเส้นที่ ๕๘	ผังพื้นที่ปฏิพระครูฝ่ายวิปัสสนาฯ วัดสระเกศฯ	๑๔๖
ภาพลายเส้นที่ ๕๙	ผังพื้นที่ปฏิพระครู วัดอรุณราชวรารามฯ	๑๔๖

สารบัญภาพลายเส้น (ต่อ)

หน้า

ภาพลายเส้นที่ ๖๐	ผังพื้นกฎิพระคันถธุระ วัดอรุณราชวรารามฯ	๑๘๗
ภาพลายเส้นที่ ๖๑	ผังพื้นกฎิพระเจ้าคณะ วัดอรุณราชวรารามฯ	๑๘๗
ภาพลายเส้นที่ ๖๒	ผังพื้นกฎิพระราชาคณะ วัดราชโอรสฯ	๑๘๘
ภาพลายเส้นที่ ๖๓	ผังพื้นกฎิพระเจ้าคณะ/ทั่วไป วัดโสมนัสวิหารฯ	๑๘๘
ภาพลายเส้นที่ ๖๔	ผังพื้นกฎิ วัดราชโอรสฯ	๑๘๘
ภาพลายเส้นที่ ๖๕	ผังพื้นกฎิ วัดราชโอรสฯ	๑๘๐
ภาพลายเส้นที่ ๖๖	ผังพื้นกฎิพระ วัดสุวรรณารามฯ	๑๘๐
ภาพลายเส้นที่ ๖๗	ผังพื้นกฎิพระ วัดสุวรรณารามฯ	๑๘๐
ภาพลายเส้นที่ ๖๘	ผังพื้นกฎิพระ วัดปรินายกฯ	๑๘๑
ภาพลายเส้นที่ ๖๙	ผังพื้นกฎิพระคันถธุระ วัดสุทัศน์ฯ	๑๘๑
ภาพลายเส้นที่ ๗๐	ผังพื้นกฎิพระครูในสมเด็จพะสังฆราช วัดมหาธาตุฯ	๑๘๒
ภาพลายเส้นที่ ๗๑	ผังพื้นกฎิพระ วัดโสมนัสวิหารฯ	๑๘๓
ภาพลายเส้นที่ ๗๒	ผังพื้นกฎิพระคันถธุระ วัดเทพธิดารามฯ	๑๘๓
ภาพลายเส้นที่ ๗๓	ผังพื้นกฎิพระคันถธุระ วัดมหาธาตุฯ	๑๘๔
ภาพลายเส้นที่ ๗๔	ผังพื้นกฎิพระคันถธุระ วัดพระเชตุพนฯ	๑๘๕
ภาพลายเส้นที่ ๗๕	ผังพื้นที่บิณฑิกฎิ วัดอรุณฯ (คณะ๒)	๑๘๖
ภาพลายเส้นที่ ๗๖	ผังพื้นที่บิณฑิกฎิ วัดสระเกศฯ (คณะ๕)	๑๘๖
ภาพลายเส้นที่ ๗๗	ผังพื้นที่บิณฑิกฎิ วัดสระเกศฯ (คณะ๑๐)	๑๘๗
ภาพลายเส้นที่ ๗๘	ผังพื้นกฎิพระคันถธุระ วัดมหาธาตุฯ	๑๘๗
ภาพลายเส้นที่ ๗๙	ผังพื้นกฎิพระคันถธุระ วัดเทพธิดารามฯ	๑๘๗
ภาพลายเส้นที่ ๘๐	ผังพื้นกฎิพระคันถธุระ วัดมหาธาตุฯ	๑๘๗
ภาพลายเส้นที่ ๘๑	ผังพื้นกฎิขึ้นบน วัดนางชีฯ	๑๘๘
ภาพลายเส้นที่ ๘๒	ผังพื้นกฎิขึ้นล่าง วัดนางชีฯ	๑๘๘
ภาพลายเส้นที่ ๘๓	ผังพื้นกฎิขึ้นบน วัดนางชีฯ (เจ้าอาวาส)	๑๘๘
ภาพลายเส้นที่ ๘๔	ผังพื้นกฎิพระราชาคณะ วัดโมลีโลกยฯ	๒๐๐
ภาพลายเส้นที่ ๘๕	ผังพื้นกฎิพระราชาคณะ วัดโสมนัสฯ	๒๐๐
ภาพลายเส้นที่ ๘๖	ผังพื้นกฎิพระตำหนักสมเด็จพระสังฆราชฯ วัดมหาธาตุฯ	๒๐๑
ภาพลายเส้นที่ ๘๗	ผังพื้นกฎิพระสุวรรณารามฯ (คณะ๑)	๒๐๒
ภาพลายเส้นที่ ๘๘	ผังพื้นกฎิพระตำหนัก วัดสระเกศฯ	๒๐๒
ภาพลายเส้นที่ ๘๙	ผังพื้นกฎิพระราชาคณะ วัดสุวรรณารามฯ	๒๐๓
ภาพลายเส้นที่ ๙๐	ผังพื้นกฎิพระราชาคณะ (รองเจ้าอาวาส) วัดอรุณฯ	๒๐๔
ภาพลายเส้นที่ ๙๑	ผังพื้นกฎิพระราชาคณะ วัดสุทัศน์ฯ	๒๐๔

สารบัญภาพถ่ายเดิน (ต่อ)

หน้า

ภาพถ่ายเดินที่ ๒๔๕	รูปด้านหมู่กุฏิพระคันถธุระ วัดกัลยาณมิตรฯ	๓๑๐
ภาพถ่ายเดินที่ ๒๔๖	ฝั่งหมู่กุฏิพระคันถธุระ วัดกัลยาณมิตรฯ	๓๑๑
ภาพถ่ายเดินที่ ๒๔๗	รูปด้านหน้าหมู่กุฏิพระคันถธุระ วัดกัลยาณมิตรฯ	๓๑๒
ภาพถ่ายเดินที่ ๒๔๘	รูปด้านหลังหมู่กุฏิพระคันถธุระ วัดกัลยาณมิตรฯ	๓๑๒
ภาพถ่ายเดินที่ ๒๔๙	รูปติดตามขวางและด้านข้างหมู่กุฏิพระคันถธุระ วัดกัลยาณมิตรฯ	๓๑๒
ภาพถ่ายเดินที่ ๒๕๐	ฝั่งหมู่กุฏิ วัดพิชยญาติการามฯ	๓๑๓
ภาพถ่ายเดินที่ ๒๕๑	รูปติดตามขวางหมู่กุฏิ วัดพิชยญาติการามฯ (คณะทวงวัด)	๓๑๔
ภาพถ่ายเดินที่ ๒๕๒	รูปด้านหน้าหมู่กุฏิ วัดพิชยญาติการามฯ (คณะได้)	๓๑๔
ภาพถ่ายเดินที่ ๒๕๓	รูปติดตามขวางหมู่กุฏิ วัดพิชยญาติการามฯ (คณะได้)	๓๑๕
ภาพถ่ายเดินที่ ๒๕๔	รูปด้านในหมู่กุฏิ วัดพิชยญาติการามฯ (คณะทวงวัด)	๓๑๕
ภาพถ่ายเดินที่ ๒๕๕	รูปด้านในหมู่กุฏิ วัดพิชยญาติการามฯ (คณะกลาง) และรูปตัด (คณะได้)	๓๑๕
ภาพถ่ายเดินที่ ๒๕๖	ฝั่งหมู่กุฏิพระราชาคณะ วัดสุพรรณารามฯ	๓๑๖
ภาพถ่ายเดินที่ ๒๕๗	รูปติดตามขวางหมู่กุฏิพระราชาคณะ วัดสุพรรณารามฯ	๓๑๗
ภาพถ่ายเดินที่ ๒๕๘	รูปติดตามขวางหมู่กุฏิพระราชาคณะ วัดสุพรรณารามฯ	๓๑๗
ภาพถ่ายเดินที่ ๒๕๙	รูปติดตามยาวหมู่กุฏิพระราชาคณะ วัดสุพรรณารามฯ	๓๑๗
ภาพถ่ายเดินที่ ๓๐๐	ฝั่งหมู่กุฏิ วัดนางนองฯ	๓๑๘
ภาพถ่ายเดินที่ ๓๐๑	รูปด้านหน้าหมู่กุฏิ วัดนางนองฯ	๓๑๙
ภาพถ่ายเดินที่ ๓๐๒	รูปด้านข้างหมู่กุฏิ วัดนางนองฯ	๓๑๙
ภาพถ่ายเดินที่ ๓๐๓	รูปด้านในหมู่กุฏิ วัดนางนองฯ	๓๑๙
ภาพถ่ายเดินที่ ๓๐๔	รูปติดตามยาวหมู่กุฏิ วัดนางนองฯ	๓๒๐
ภาพถ่ายเดินที่ ๓๐๕	รูปติดตามขวางหมู่กุฏิ วัดนางนองฯ	๓๒๐
ภาพถ่ายเดินที่ ๓๐๖	รูปติดตามยาว ตามขวาง และรูปด้านข้างหมู่กุฏิพระค่านัก สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ วัดพุทธโสธรวรค์ จ.อยุธยา	๓๒๑
ภาพถ่ายเดินที่ ๓๐๗	รูปด้านยาว และด้านหน้าหมู่กุฏิพระค่านัก สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ วัดพุทธโสธรวรค์ จ.อยุธยา	๓๒๑
ภาพถ่ายเดินที่ ๓๐๘	ฝั่งหมู่กุฏิ วัดกษัตราธิราชฯ จ.อยุธยา	๓๒๒
ภาพถ่ายเดินที่ ๓๐๙	รูปติดตามขวางและรูปด้านหน้าหมู่กุฏิ ๗ ห้อง วัดกษัตราธิราชฯ	๓๒๓
ภาพถ่ายเดินที่ ๓๑๐	รูปด้านข้างและรูปด้านหลังหมู่กุฏิ ๗ ห้อง วัดกษัตราธิราชฯ	๓๒๓
ภาพถ่ายเดินที่ ๓๑๑	รูปตัดขวางและรูปติดตามยาวหมู่กุฏิ ๗ ห้อง วัดกษัตราธิราชฯ	๓๒๓
ภาพถ่ายเดินที่ ๓๑๒	รูปด้านข้างและรูปด้านหน้าหมู่กุฏิ ๕ ห้อง วัดกษัตราธิราชฯ	๓๒๔
ภาพถ่ายเดินที่ ๓๑๓	รูปตัดขวางและรูปด้านหลังหมู่กุฏิ ๕ ห้อง วัดกษัตราธิราชฯ	๓๒๔
ภาพถ่ายเดินที่ ๓๑๔	รูปตัดขวางและรูปติดตามยาวหมู่กุฏิ ๕ ห้อง วัดกษัตราธิราชฯ	๓๒๔

สารบัญภาพลายเส้น (ต่อ)

หน้า

ภาพลายเส้นที่ ๓๑๕	ผังหมู่กุฏิพระ วัดนางชีฯ	๓๒๕
ภาพลายเส้นที่ ๓๑๖	รูปด้านในหมู่กุฏิพระ วัดนางชีฯ	๓๒๖
ภาพลายเส้นที่ ๓๑๗	รูปตัดตามยาวหมู่กุฏิพระ วัดนางชีฯ	๓๒๖
ภาพลายเส้นที่ ๓๑๘	รูปตัดตามขวางหมู่กุฏิพระ วัดนางชีฯ	๓๒๖
ภาพลายเส้นที่ ๓๑๙	หมู่กุฏิแบบปราสาทเรือนชั้น โถงปราสาท วัดราชนัคคตา	๓๒๗
ภาพลายเส้นที่ ๓๑๙	รูปทรงกุฏิแบบทรงโง	๓๒๘
ภาพลายเส้นที่ ๓๒๐	รูปทรงกุฏิแบบทรงโงต่อพะไล ด้านสกัด	๓๒๙
ภาพลายเส้นที่ ๓๒๑	รูปทรงกุฏิแบบทรงโงทำมรดก ด้านสกัด	๓๒๙
ภาพลายเส้นที่ ๓๒๒	รูปทรงกุฏิแบบมีระเบียง โป่งด้านซ้าย	๓๓๐
ภาพลายเส้นที่ ๓๒๓	รูปทรงกุฏิแบบมีระเบียง โป่งและมีห้องเล็ก	๓๓๑
ภาพลายเส้นที่ ๓๒๔	รูปทรงกุฏิแบบมีระเบียงที่บิด้านซ้าย	๓๓๑
ภาพลายเส้นที่ ๓๒๕	รูปทรงกุฏิแบบมีระเบียงโป่ง และมีมุขเล็กๆที่หลังคาระเบียง	๓๓๑
ภาพลายเส้นที่ ๓๒๖	รูปทรงกุฏิแบบมีระเบียงและมีหีบแคด้านเดียว	๓๓๒
ภาพลายเส้นที่ ๓๒๗	รูปทรงกุฏิแบบมีระเบียงและมีหีบแคหัวท้าย	๓๓๓
ภาพลายเส้นที่ ๓๒๘	รูปทรงกุฏิแบบมีระเบียงและมีหีบแคด้านหนึ่ง ส่วนอีกด้านหนึ่งเป็นมุขขวาง	๓๓๓
ภาพลายเส้นที่ ๓๒๙	รูปทรงกุฏิแบบมีระเบียงรอบ	๓๓๔
ภาพลายเส้นที่ ๓๓๐	รูปทรงแบบกุฏิแฝดมีระเบียงเป็นพื้นที่กลางเชื่อมกุฏิหลังใหญ่ กับกุฏิทรงโงขนาดเล็ก	๓๓๕
ภาพลายเส้นที่ ๓๓๑	รูปทรงแบบกุฏิแฝดมีระเบียงเป็นพื้นที่กลางเชื่อมกุฏิหลังใหญ่กับโถงโถง	๓๓๖
ภาพลายเส้นที่ ๓๓๒	รูปทรงแบบกุฏิแฝดหลังค้ำทรงสูง ๒ หลังติดกัน	๓๓๖
ภาพลายเส้นที่ ๓๓๓	รูปทรงแบบกุฏิแฝดมีมุขขวาง	๓๓๗
ภาพลายเส้นที่ ๓๓๔	การตกแต่งยอดจั่วแบบต่างๆ	๓๓๙
ภาพลายเส้นที่ ๓๓๕	การตกแต่งยอดจั่วแบบต่างๆ (ต่อ)	๓๔๐
ภาพลายเส้นที่ ๓๓๖	การตกแต่งยอดจั่วแบบต่างๆ (ต่อ)	๓๔๑
ภาพลายเส้นที่ ๓๓๗	การตกแต่งตัวเหงาแบบต่างๆ	๓๔๒
ภาพลายเส้นที่ ๓๓๘	การตกแต่งตัวเหงาแบบต่างๆ (ต่อ)	๓๔๓
ภาพลายเส้นที่ ๓๓๙	การตกแต่งตัวเหงาแบบต่างๆ (ต่อ)	๓๔๔
ภาพลายเส้นที่ ๓๔๐	การตกแต่งบันลุ่มแบบลอกบัวปูนปั้น	๓๔๕
ภาพลายเส้นที่ ๓๔๑	การตกแต่งบันลุ่มแบบมีลายปูนปั้นประดับ	๓๔๖
ภาพลายเส้นที่ ๓๔๒	การตกแต่งบันลุ่มแบบเครื่องล่ายของ	๓๔๖
ภาพลายเส้นที่ ๓๔๓	การตกแต่งหลปูนค้ำคาวหรือมีเสื่อ	๓๔๗

สารบัญภาพลายเส้น (ต่อ)

หน้า

ภาพลายเส้นที่ ๓๔๔	การตกแต่งหน้าจั่วแบบธรรมดา	๓๔๘
ภาพลายเส้นที่ ๓๔๕	การตกแต่งหน้าจั่วแบบทำลอกไม้ปูนปั้น จับเป็นกรอบตามเหลี่ยมลัดแนวจันทัน	๓๔๙
ภาพลายเส้นที่ ๓๔๖	การตกแต่งหน้าจั่วแบบมีช่องระบายอากาศบนหน้าจั่ว	๓๔๙
ภาพลายเส้นที่ ๓๔๗	การตกแต่งหน้าจั่วด้วยลายปูนปั้นเป็นลายเครือเถาอย่างเทศ	๓๕๐
ภาพลายเส้นที่ ๓๔๘	กรอบเข็ดหน้า รูปแบบ ขนาด และสัดส่วนแบบต่างๆ	๓๕๒
ภาพลายเส้นที่ ๓๔๙	กรอบเข็ดหน้าแบบมีหย่องหน้าต่างและไม้ช็อนกรอบเข็ดหน้าแบบต่างๆ	๓๕๓
ภาพลายเส้นที่ ๓๕๐	กรอบเข็ดหน้าแบบมีลูกกรงแบบต่างๆ	๓๕๔
ภาพลายเส้นที่ ๓๕๑	กรอบเข็ดหน้ากุฏิพระ วัดพิชัยญาติการามฯ	๓๕๕
ภาพลายเส้นที่ ๓๕๒	กรอบเข็ดหน้ากุฏิพระ วัดประยุรวงศาวาสฯ	๓๕๕
ภาพลายเส้นที่ ๓๕๓	กรอบเข็ดหน้ากุฏิสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์วัดพุทธไสยาวันจ.อยุธยา... ..	๓๕๕
ภาพลายเส้นที่ ๓๕๔	หย่องหน้าต่างกุฏิพระราชาคณะ วัดพระเชตุพนฯ	๓๕๖
ภาพลายเส้นที่ ๓๕๕	หย่องหน้าต่างกุฏิพระค่านัก วัดพระเชตุพนฯ	๓๕๖
ภาพลายเส้นที่ ๓๕๖	หย่องหน้าต่างกุฏิพระค่านักสมเด็จพระสังฆราชฯ วัดมหาธาตุฯ	๓๕๖
ภาพลายเส้นที่ ๓๕๗	หย่องหน้าต่างกุฏิพระราชาคณะ วัดมหาธาตุฯ (คณะ๑)	๓๕๖
ภาพลายเส้นที่ ๓๕๘	หย่องหน้าต่างกุฏิพระราชาคณะ วัดมหาธาตุฯ (คณะ๒)	๓๕๖
ภาพลายเส้นที่ ๓๕๙	หย่องหน้าต่างกุฏิพระเจ้าคณะ วัดสระเกศฯ	๓๕๗
ภาพลายเส้นที่ ๓๖๐	หย่องหน้าต่างกุฏิพระค่านัก วัดสระเกศฯ	๓๕๗
ภาพลายเส้นที่ ๓๖๑	หย่องหน้าต่างกุฏิพระราชาคณะ วัดโสมนัสฯ	๓๕๗
ภาพลายเส้นที่ ๓๖๒	หย่องหน้าต่างกุฏิพระ วัดสุทัศน์ฯ	๓๕๗
ภาพลายเส้นที่ ๓๖๓	หย่องหน้าต่างกุฏิพระราชาคณะ วัดสุทัศน์ฯ	๓๕๗
ภาพลายเส้นที่ ๓๖๔	หย่องหน้าต่างกุฏิพระ วัดโมลีโลกฯ	๓๕๘
ภาพลายเส้นที่ ๓๖๕	หย่องหน้าต่างกุฏิพระราชาคณะ วัดโมลีโลกฯ	๓๕๘
ภาพลายเส้นที่ ๓๖๖	หย่องหน้าต่างกุฏิพระราชาคณะ วัดอรุณฯ (เจ้าอาวาส)	๓๕๘
ภาพลายเส้นที่ ๓๖๗	หย่องหน้าต่างกุฏิพระราชาคณะ วัดอรุณฯ (รองเจ้าอาวาส)	๓๕๘
ภาพลายเส้นที่ ๓๖๘	หย่องหน้าต่างกุฏิพระเจ้าคณะ วัดอรุณฯ	๓๕๘
ภาพลายเส้นที่ ๓๖๙	หย่องหน้าต่างกุฏิพระเจ้าคณะ วัดอรุณฯ	๓๕๙
ภาพลายเส้นที่ ๓๗๐	หย่องหน้าต่างกุฏิพระ วัดอรุณฯ	๓๕๙
ภาพลายเส้นที่ ๓๗๑	หย่องหน้าต่างกุฏิพระ วัดอรุณฯ	๓๕๙
ภาพลายเส้นที่ ๓๗๒	หย่องหน้าต่างกุฏิพระราชาคณะ วัดราชนันทดาฯ	๓๕๙
ภาพลายเส้นที่ ๓๗๓	หย่องหน้าต่างกุฏิพระ วัดราชโอรสฯ	๓๖๐
ภาพลายเส้นที่ ๓๗๔	หย่องหน้าต่างกุฏิพระ วัดประยุฯ	๓๖๐

สารบัญภาพลายเส้น (ต่อ)

หน้า

ภาพลายเส้นที่ ๓๗๕	หย่องหน้าต่างกฐิพระ วัดประยุร	๓๖๐
ภาพลายเส้นที่ ๓๗๖	หย่องหน้าต่างกฐิพระเจ้าคณะ ฝ่ายวิปัสสนาธุระ วัดประยุร	๓๖๐
ภาพลายเส้นที่ ๓๗๗	หย่องหน้าต่างกฐิพระ วัดกัลยาณมิตร	๓๖๐
ภาพลายเส้นที่ ๓๗๘	นมอกเลาประตุน้ำต่าง พระดำเนินักสมเด็จพระสังฆราช วัดมหาธาตุ	๓๖๐
ภาพลายเส้นที่ ๓๗๙	นมอกเลาน้ำต่าง กฐิพระดำเนินัก วัดพระเชตุพน	๓๖๑
ภาพลายเส้นที่ ๓๘๐	นมอกเลาประตูกฐิพระดำเนินัก วัดพระเชตุพน	๓๖๑
ภาพลายเส้นที่ ๓๘๑	นมอกเลาประตุน้ำต่าง กฐิพระราชาคณะ วัดโสมนัสวิหาร	๓๖๑
ภาพลายเส้นที่ ๓๘๒	นมอกเลาประตุน้ำต่าง กฐิพระท้าว ใ	๓๖๑
ภาพลายเส้นที่ ๓๘๓	ซุ่มประตุนมูกฐิ วัดพิชัยญาติการามา คณะใต้	๓๖๓
ภาพลายเส้นที่ ๓๘๔	ซุ่มประตุนมูกฐิ วัดสุทัศน์	๓๖๓
ภาพลายเส้นที่ ๓๘๕	ซุ่มประตุนมูกฐิ วัดโสมนัส (คณะ๑)	๓๖๓
ภาพลายเส้นที่ ๓๘๖	ซุ่มประตุนมูกฐิพระราชาคณะ วัดสุทัศน์	๓๖๔
ภาพลายเส้นที่ ๓๘๗	ซุ่มประตุนมูกฐิ วัดพิชัยญาติการามา (คณะกลาง)	๓๖๔
ภาพลายเส้นที่ ๓๘๘	ซุ่มประตุนมูกฐิ วัดพระเชตุพน (คณะกลาง)	๓๖๔
ภาพลายเส้นที่ ๓๘๙	ซุ่มประตุนมูกฐิพระราชาคณะ วัดสุทัศน์ (คณะ๑)	๓๖๔
ภาพลายเส้นที่ ๓๙๐	ซุ่มประตุนมูกฐิ วัดมหาธาตุ	๓๖๕
ภาพลายเส้นที่ ๓๙๑	ซุ่มประตุนมูกฐิ วัดโสมนัสวิหาร (คณะ๑)	๓๖๕
ภาพลายเส้นที่ ๓๙๒	ซุ่มประตุนมูกฐิ วัดโมลีโลก	๓๖๕
ภาพลายเส้นที่ ๓๙๓	ซุ่มประตุนมูกฐิพระดำเนินัก วัดสระเกศ	๓๖๖
ภาพลายเส้นที่ ๓๙๔	ซุ่มประตุนมูกฐิพระราชาคณะ วัดมหาธาตุ	๓๖๖
ภาพลายเส้นที่ ๓๙๕	ซุ่มประตุนมูกฐิพระราชาคณะ วัดเทพธิดา	๓๖๖
ภาพลายเส้นที่ ๓๙๖	ซุ่มประตุนมูกฐิพระราชาคณะ วัดอรุณ	๓๖๖
ภาพลายเส้นที่ ๓๙๗	ซุ่มประตุนมูกฐิพระดำเนินัก วัดพระเชตุพน	๓๖๗
ภาพลายเส้นที่ ๓๙๘	ซุ่มประตุนมูกฐิพระดำเนินัก วัดพระเชตุพน	๓๖๗
ภาพลายเส้นที่ ๓๙๙	ซุ่มประตุนมูกฐิ วัดนางนอง	๓๖๗
ภาพลายเส้นที่ ๔๐๐	ซุ่มประตุนมูกฐิ วัดนางนอง	๓๖๘
ภาพลายเส้นที่ ๔๐๑	ซุ่มประตุนมูกฐิ วัดราชโอรส (คณะใต้)	๓๖๘
ภาพลายเส้นที่ ๔๐๒	ซุ่มประตุนมูกฐิ วัดสุวรรณาราม	๓๖๘
ภาพลายเส้นที่ ๔๐๓	ซุ่มประตุนมูกฐิ วัดราชโอรส (คณะเหนือ)	๓๖๘
ภาพลายเส้นที่ ๔๐๔	ซุ่มประตุนมูกฐิ วัดสระเกศ	๓๖๙
ภาพลายเส้นที่ ๔๐๕	ซุ่มประตุนมูกฐิ วัดนางชี	๓๖๙
ภาพลายเส้นที่ ๔๐๖	ซุ่มประตุนมูกฐิ วัดกัลยาณมิตร	๓๖๙

สารบัญภาพลายเส้น (ต่อ)

หน้า

ภาพลายเส้นที่ ๔๐๗	ขุ้มประตุนมูฏฐิ วัดพระเชตุพนฯ (คณะใต้)	๓๗๐
ภาพลายเส้นที่ ๔๐๘	ขุ้มประตุนมูฏฐิพระราชคณะ วัดอรุณฯ	๓๗๐
ภาพลายเส้นที่ ๔๐๙	ขุ้มประตุนมูฏฐิ วัดประยุรฯ	๓๗๐
ภาพลายเส้นที่ ๔๑๐	ขุ้มประตุนมูฏฐิ วัดอรุณฯ	๓๗๐
ภาพลายเส้นที่ ๔๑๑	ขุ้มประตุนมูฏฐิพระราชคณะ วัดโสมนัสฯ	๓๗๑
ภาพลายเส้นที่ ๔๑๒	ขุ้มประตุนมูฏฐิ วัดบวรนิเวศฯ	๓๗๑
ภาพลายเส้นที่ ๔๑๓	ขุ้มประตุนมูฏฐิ วัดเทพธิดารามฯ (คันถธุระ)	๓๗๒
ภาพลายเส้นที่ ๔๑๔	ขุ้มประตุนมูฏฐิ วัดเทพธิดารามฯ (วิปัสสนา)	๓๗๒
ภาพลายเส้นที่ ๔๑๕	ขุ้มประตุนมูฏฐิพระราชคณะ วัดมหาธาตุฯ	๓๗๒
ภาพลายเส้นที่ ๔๑๖	ขุ้มประตุนมูฏฐิพระราชคณะ วัดอรุณฯ	๓๗๓
ภาพลายเส้นที่ ๔๑๗	ขุ้มประตุนมูฏฐิพระราชคณะ วัดพระเชตุพนฯ	๓๗๓
ภาพลายเส้นที่ ๔๑๘	ขุ้มประตุนมูฏฐิพระราชคณะ วัดโสมนัสฯ	๓๗๓
ภาพลายเส้นที่ ๔๑๙	ขุ้มประตุนมูฏฐิ วัดนางนองฯ	๓๗๓
ภาพลายเส้นที่ ๔๒๐	การตกแต่งบันได วัดประยุรฯ	๓๗๔
ภาพลายเส้นที่ ๔๒๑	การตกแต่งบันได วัดพระเชตุพนฯ	๓๗๔
ภาพลายเส้นที่ ๔๒๒	การตกแต่งบันไดแบบต่างๆ	๓๗๕
ภาพลายเส้นที่ ๔๒๓	การตกแต่งบันไดแบบต่างๆ	๓๗๖
ภาพลายเส้นที่ ๔๒๔	ฝาไม้กฐิพระตำหนัก วัดสระเกศฯ	๓๗๙
ภาพลายเส้นที่ ๔๒๕	ฝาไม้กฐิพระราชคณะ วัดโมลีโลกฯ	๓๘๐
ภาพลายเส้นที่ ๔๒๖	ฝาไม้กฐิ วัดอรุณฯ	๓๘๑
ภาพลายเส้นที่ ๔๒๗	ฝาไม้กฐิพระราชคณะ วัดโสมนัสวิหารฯ	๓๘๒
ภาพลายเส้นที่ ๔๒๘	ฝาไม้กฐิพระราชคณะ วัดราชนัลดดาฯ	๓๘๒
ภาพลายเส้นที่ ๔๒๙	ฝาไม้กฐิ วัดโสมนัสวิหารฯ	๓๘๓
ภาพลายเส้นที่ ๔๓๐	ฝาไม้กฐิพระราชคณะ วัดมหาธาตุฯ	๓๘๓
ภาพลายเส้นที่ ๔๓๑	ฝาไม้กฐิ วัดมหาธาตุฯ	๓๘๔
ภาพลายเส้นที่ ๔๓๒	ฝาไม้กฐิ วัดมหาธาตุฯ	๓๘๔
ภาพลายเส้นที่ ๔๓๓	ฝาไม้กฐิ วัดพิชัยญาติฯ (คณะทรงวาด)	๓๘๕
ภาพลายเส้นที่ ๔๓๔	ฝาไม้กฐิ วัดปรินายกฯ	๓๘๕
ภาพลายเส้นที่ ๔๓๕	ฝาไม้กฐิ วัดราชนัลดดาฯ	๓๘๖
ภาพลายเส้นที่ ๔๓๖	ฝาไม้กฐิ วัดเทพธิดารามฯ	๓๘๖
ภาพลายเส้นที่ ๔๓๗	กำนงกฐิพระตำหนัก วัดสระเกศฯ	๓๘๘
ภาพลายเส้นที่ ๔๓๘	กำนงกฐิพระตำหนัก วัดพระเชตุพนฯ	๓๘๘

สารบัญภาพลายเส้น (ต่อ)

หน้า

ภาพลายเส้นที่ ๔๓๙	กำแพงกุฏิพระราชาคณะ วัดโสมนัสวิหาร	๓๘๘
ภาพลายเส้นที่ ๔๔๐	กำแพงกุฏิ วัดโสมนัสฯ และทิวๆ ไป	๓๘๙
ภาพลายเส้นที่ ๔๔๑	กำแพงกุฏิ วัดบวรนิเวศฯ	๓๘๙
ภาพลายเส้นที่ ๔๔๒	กำแพงกุฏิ วัดนางนองฯ และทิวๆ ไป	๓๘๙
ภาพลายเส้นที่ ๔๔๓	อิฐก่อฐานรากและอิฐก่อผนัง	๓๙๐
ภาพลายเส้นที่ ๔๔๔	กระเบื้องปูแบบต่างๆ	๓๙๒
ภาพลายเส้นที่ ๔๔๕	กระเบื้องปูแบบต่างๆ (ต่อ)	๓๙๓
ภาพลายเส้นที่ ๔๔๖	ตะปูจีน ขนาดต่างๆ	๓๙๔
ภาพลายเส้นที่ ๔๔๗	ลักษณะแผ่นหินแกรนิต	๓๙๙
ภาพลายเส้นที่ ๔๔๘	โครงสร้างฐานราก	๔๐๔
ภาพลายเส้นที่ ๔๔๙	โครงสร้างฐานราก ตีนเปิด	๔๐๕
ภาพลายเส้นที่ ๔๕๐	โครงสร้างฐานราก แบบใช้ทงเป็นแกนแนง	๔๐๕
ภาพลายเส้นที่ ๔๕๑	วิธีการเรียงอิฐผนังรับน้ำหนักหนา ๓๕ เซนติเมตร	๔๐๖
ภาพลายเส้นที่ ๔๕๒	วิธีการเรียงอิฐผนังรับน้ำหนักหนา ๕๐ เซนติเมตร	๔๐๖
ภาพลายเส้นที่ ๔๕๓	วิธีการเรียงอิฐผนังรับน้ำหนักหนา ๑๐๐ เซนติเมตร	๔๐๗
ภาพลายเส้นที่ ๔๕๔	วิธีการเรียงอิฐทำเสา	๔๐๗
ภาพลายเส้นที่ ๔๕๕	ลักษณะโครงสร้างพื้นไม้	๔๐๙
ภาพลายเส้นที่ ๔๕๖	โครงสร้างหลังคากระเบื้องใช้จันทันเป็นกรอบตามเหลี่ยม	๔๑๐
ภาพลายเส้นที่ ๔๕๗	โครงสร้างหลังคากระเบื้องใช้จันทันและตูกตา แบบที่ ๑	๔๑๑
ภาพลายเส้นที่ ๔๕๘	โครงสร้างหลังคากระเบื้องใช้จันทันและตูกตา แบบที่ ๒	๔๑๑
ภาพลายเส้นที่ ๔๕๙	โครงสร้างฝ้าเพดานไม้	๔๑๒
ภาพลายเส้นที่ ๔๖๐	ผังบริเวณ วัดมิ่งกรมกลาวาสฯ	๔๑๙
ภาพลายเส้นที่ ๔๖๑	ผังบริเวณ วัดโพธิ์แมนคุณารามฯ	๔๑๕
ภาพลายเส้นที่ ๔๖๒	ผังกุฏิเจ้าอาวาส โบราณคดี	๔๒๑
ภาพลายเส้นที่ ๔๖๓	การวางผังบริเวณเขตพุทธาวาสและสังฆาวาสคู่ขนาน แบบสังฆาวาสอยู่ด้านซ้ายมือพระประธาน	๔๒๓
ภาพลายเส้นที่ ๔๖๔	การวางผังบริเวณเขตพุทธาวาสและสังฆาวาสคู่ขนาน แบบสังฆาวาสอยู่ด้านซ้ายมือพระประธาน	๔๒๔
ภาพลายเส้นที่ ๔๖๕	การวางผังบริเวณเขตพุทธาวาสและสังฆาวาสคู่ขนาน แบบสังฆาวาสอยู่ด้านขวามือพระประธาน	๔๒๕
ภาพลายเส้นที่ ๔๖๖	การวางผังบริเวณเขตพุทธาวาสอยู่ด้านหน้าสังฆาวาสอยู่ด้านหลัง	๔๒๖

สารบัญภทลายเส้น (ต่อ)

หน้า

ภทลายเส้นที่ ๔๖๗	การวางผังบริเวณเขตพุทธาวาสและสังฆาวาสคู่ขนาน แบบสังฆาวาสอยู่ด้านขวามือพระประธาน	๔๖๗
ภทลายเส้นที่ ๔๖๘	การวางผังบริเวณแบบเขตสังฆาวาสโอบล้อมพุทธาวาส	๔๖๘
ภทลายเส้นที่ ๔๖๙	การวางผังบริเวณเขตสังฆาวาสหน้าเขตพุทธาวาส	๔๖๙
ภทลายเส้นที่ ๔๗๐	การแบ่งเขตพระคันถุระและวิปัสสนาธุระ วัดสระเกศฯ	๔๗๐
ภทลายเส้นที่ ๔๗๑	การแบ่งเขตพระคันถุระและวิปัสสนาธุระ วัดอรุณราชวรารามฯ	๔๗๑
ภทลายเส้นที่ ๔๗๒	การแบ่งเขตพระคันถุระและวิปัสสนาธุระ วัดสุทัศน์ฯ	๔๗๒
ภทลายเส้นที่ ๔๗๓	การแบ่งเขตพระคันถุระและวิปัสสนาธุระ วัดกัลยาณมิตรฯ	๔๗๓
ภทลายเส้นที่ ๔๗๔	การแบ่งเขตพระคันถุระและวิปัสสนาธุระ วัดประยูรฯ	๔๗๔
ภทลายเส้นที่ ๔๗๕	การแบ่งเขตพระคันถุระและวิปัสสนาธุระ วัดพระเชตุพนฯ	๔๗๕
ภทลายเส้นที่ ๔๗๖	การแบ่งเขตพระคันถุระและวิปัสสนาธุระ วัดมหาธาตุฯ	๔๗๖
ภทลายเส้นที่ ๔๗๗	การแบ่งเขตพระคันถุระและวิปัสสนาธุระ วัดเทพธิดาฯและวัดราชนัดดาฯ	๔๗๗
ภทลายเส้นที่ ๔๗๘	การแบ่งเขตพระคันถุระและวิปัสสนาธุระ วัดราชสิทธิฯ	๔๗๘
ภทลายเส้นที่ ๔๗๙	การแบ่งเขตพระคันถุระและวิปัสสนาธุระ วัดบวรนิเวศฯ	๔๗๙
ภทลายเส้นที่ ๔๘๐	การวางผังบริเวณเขตสังฆาวาส วัดบวรนิเวศฯ	๔๘๐
ภทลายเส้นที่ ๔๘๑	การวางผังบริเวณเขตสังฆาวาส วัดสระเกศฯ	๔๘๑
ภทลายเส้นที่ ๔๘๒	การวางผังบริเวณเขตสังฆาวาส วัดโสมนัสฯ	๔๘๒
ภทลายเส้นที่ ๔๘๓	การวางผังบริเวณเขตสังฆาวาส วัดมหาธาตุฯ	๔๘๓
ภทลายเส้นที่ ๔๘๔	การวางผังบริเวณเขตสังฆาวาส วัดพระเชตุพนฯ	๔๘๔
ภทลายเส้นที่ ๔๘๕	การวางผังบริเวณเขตสังฆาวาส วัดอรุณฯ	๔๘๕
ภทลายเส้นที่ ๔๘๖	การวางผังบริเวณเขตสังฆาวาส วัดสุทัศน์ฯ	๔๘๖
ภทลายเส้นที่ ๔๘๗	การจัดผังบริเวณเขตสังฆาวาส วัดสุทัศน์ฯ	๔๘๗
ภทลายเส้นที่ ๔๘๘	การกำหนดเส้นทางเดินภายในเขตสังฆาวาส วัดอรุณฯ	๔๘๘
ภทลายเส้นที่ ๔๘๙	การกำหนดเส้นทางเดินภายในเขตสังฆาวาส วัดสระเกศฯ	๔๘๙
ภทลายเส้นที่ ๔๙๐	การกำหนดเส้นทางเดินภายในเขตสังฆาวาส วัดโสมนัสฯ	๔๙๐
ภทลายเส้นที่ ๔๙๑	การกำหนดเส้นทางเดินภายในเขตสังฆาวาส วัดเทพธิดารามฯ และวัดราชนัดดารามฯ	๔๙๑
ภทลายเส้นที่ ๔๙๒	การกำหนดเส้นทางเดินภายในเขตสังฆาวาส วัดพระเชตุพนฯ	๔๙๒
ภทลายเส้นที่ ๔๙๓	การกำหนดเส้นทางเดินภายในเขตสังฆาวาส วัดมหาธาตุฯ	๔๙๓
ภทลายเส้นที่ ๔๙๔	การกำหนดเส้นทางเดินภายในเขตสังฆาวาส วัดสุทัศน์ฯ	๔๙๔
ภทลายเส้นที่ ๔๙๕	การกำหนดขอบเขตสังฆาวาส วัดพระเชตุพนฯ	๔๙๕

สารบัญภาพลายเส้น (ต่อ)

	หน้า
ภาพลายเส้นที่ ๔๙๖	การกำหนดขอบเขตสังฆาวาส วัดโสมนัสฯ ๔๔๘
ภาพลายเส้นที่ ๔๙๗	การกำหนดขอบเขตสังฆาวาส วัดสุทัศน์ฯ ๔๔๘
ภาพลายเส้นที่ ๔๙๘	การให้ความสำคัญกับบริเวณที่ติดต่อกับเขตพุทธาวาส วัดสุทัศน์ฯ ๔๕๐
ภาพลายเส้นที่ ๔๙๙	การให้ความสำคัญกับบริเวณที่เป็นศูนย์กลางของเขตพระคันถธุระ และพระวิปัสสนาธุระ วัดสระเกศฯ ๔๕๐
ภาพลายเส้นที่ ๕๐๐	การให้ความสำคัญกับบริเวณที่เป็นจุดกึ่งกลางของเขตสังฆาวาส วัดโสมนัสฯ ๔๕๑
ภาพลายเส้นที่ ๕๐๑	การให้ความสำคัญกับบริเวณหมู่กุฏิพระราชาคณะ วัดเทพธิดารามฯ และวัดราชบพิธดารามฯ ๔๕๒
ภาพลายเส้นที่ ๕๐๒	การให้ความสำคัญกับบริเวณหมู่กุฏิพระราชาคณะ วัดอรุณราชวรารามฯ ๔๕๓
ภาพลายเส้นที่ ๕๐๓	การให้ความสำคัญกับบริเวณโดยรอบเขตสังฆาวาส วัดพระเชตุพนฯ ๔๕๓
ภาพลายเส้นที่ ๕๐๔	การให้ความสำคัญกับบริเวณที่เป็นชุมทางสัญจร วัดอรุณฯ ๔๕๔
ภาพลายเส้นที่ ๕๐๕	การให้ความสำคัญกับบริเวณที่เป็นทางสัญจร วัดเทพธิดารามฯ และวัดราชบพิธดารามฯ ๔๕๕
ภาพลายเส้นที่ ๕๐๖	การจัดผังหมู่กุฏิเพื่อส่งเสริมการปฏิบัติธรรม วัดพระเชตุพนฯ ๔๖๔
ภาพลายเส้นที่ ๕๐๗	การจัดผังหมู่กุฏิเพื่อส่งเสริมการปฏิบัติธรรม วัดสุทัศน์ฯ ๔๖๔
ภาพลายเส้นที่ ๕๐๘	การจัดผังหมู่กุฏิเพื่อส่งเสริมการปฏิบัติธรรม วัดมหาธาตุฯ ๔๗๐
ภาพลายเส้นที่ ๕๐๙	การจัดผังหมู่กุฏิเพื่อส่งเสริมการปฏิบัติธรรม วัดสระเกศฯ ๔๗๑
ภาพลายเส้นที่ ๕๑๐	การจัดผังหมู่กุฏิแบบปราสาทเรือนชั้น โฉมปราสาท วัดราชบพิธฯ ๔๗๓
ภาพลายเส้นที่ ๕๑๑	การเปรียบเทียบผังหมู่กุฏิพระค่านัก ๔๗๕
ภาพลายเส้นที่ ๕๑๒	การเปรียบเทียบผังหมู่กุฏิพระราชาคณะ ๔๗๕
ภาพลายเส้นที่ ๕๑๓	การเปรียบเทียบผังหมู่กุฏิพระคันถธุระ ๔๗๘
ภาพลายเส้นที่ ๕๑๔	การเปรียบเทียบผังหมู่กุฏิพระวิปัสสนาธุระ ๔๗๘
ภาพลายเส้นที่ ๕๑๕	การสร้างภาวะความเป็นส่วนตัวของหมู่กุฏิ ๔๘๐
ภาพลายเส้นที่ ๕๑๖	ผังพื้นกุฏิพระทั่วๆ ไป วัดพระเชตุพนฯ ๔๘๒
ภาพลายเส้นที่ ๕๑๗	การเปรียบเทียบผังพื้นกุฏิพระคันถธุระและพระวิปัสสนาธุระ ๔๘๓
ภาพลายเส้นที่ ๕๑๘	ผังพื้นกุฏิพระราชาคณะ วัดอรุณราชวรารามฯ (เจ้าอาวาส) ๔๘๖
ภาพลายเส้นที่ ๕๑๙	ผังพื้นกุฏิพระค่านัก สมเด็จพระสังฆราชฯ วัดมหาธาตุฯ กุฏิพระค่านัก วัดพระเชตุพนฯ และวัดสระเกศฯ ๔๘๙
ภาพลายเส้นที่ ๕๒๐	การเปรียบเทียบผังพื้นกุฏิพระค่านักและกุฏิพระราชาคณะ ๔๙๐
ภาพลายเส้นที่ ๕๒๑	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรูปทรงกับผังพื้น ๔๙๕
ภาพลายเส้นที่ ๕๒๒	ผังพื้นกุฏิ ระบบโครงสร้างผนังก่ออิฐถือปูนรับน้ำหนักขรรจรด ๕๑๗

สารบัญภาพลายเส้น (ต่อ)

หน้า

ภาพลายเส้นที่ ๕๒๓	ผังพื้นกฎิ ระบบโครงสร้างมีผนังก่ออิฐถือปูนและเสาร่วมในก่ออิฐถือปูน	๕๑๗
ภาพลายเส้นที่ ๕๒๔	ผังพื้นกฎิ ระบบโครงสร้างมีผนังก่ออิฐถือปูนรอบนอกและเสาไม่ร่วมใน	๕๑๗
ภาพลายเส้นที่ ๕๒๕	วิเคราะห์การเจาะช่องเปิดผนังรับน้ำหนัก	๕๑๘
ภาพลายเส้นที่ ๕๒๖	วิเคราะห์การเสริมโครงสร้างไม้ บริเวณช่องเปิด	๕๑๘
ภาพลายเส้นที่ ๕๒๗	วิเคราะห์การเสริมไม้เป็นกรอบ บริเวณเสาก่ออิฐถือปูน	๕๑๙
ภาพลายเส้นที่ ๕๒๘	วิเคราะห์รูปลักษณะผังพื้นรับน้ำหนัก	๕๒๐
ภาพลายเส้นที่ ๕๒๙	วิเคราะห์เปรียบเทียบการรับแรงภายในโครงสร้างหลังคา กฎิเครื่องสลับกับกฎิก่ออิฐถือปูน	๕๒๑
ภาพลายเส้นที่ ๕๓๐	วิเคราะห์การต่ออกไก่หลังคากฎิก่ออิฐถือปูน	๕๒๒
ภาพลายเส้นที่ ๕๓๑	วิเคราะห์การต่อระแนงหลังคากฎิก่ออิฐถือปูน	๕๒๓
ภาพลายเส้นที่ ๕๓๒	วิเคราะห์การต่อแปลนหลังคากฎิก่ออิฐถือปูน	๕๒๓
ภาพลายเส้นที่ ๕๓๓	วิเคราะห์การต่อแปหัวเสา บริเวณหลังช่อตรงกับจันทัน	๕๒๔
ภาพลายเส้นที่ ๕๓๔	วิเคราะห์การทำค้ำยันหลังคากันลาด	๕๒๕
ภาพลายเส้นที่ ๕๓๕	วิเคราะห์การเข้าไม้บริเวณมุมหลังคากันลาด	๕๒๖
ภาพลายเส้นที่ ๕๓๖	วิเคราะห์การเข้าไม้บริเวณตุ๊กตาและช่อโท	๕๒๗
ภาพลายเส้นที่ ๕๓๗	วิเคราะห์การยึดปลายกลอนเข้ากับอกไก่	๕๒๘
ภาพลายเส้นที่ ๕๓๘	วิเคราะห์การวางช่อไม้บนผนังก่ออิฐถือปูน	๕๒๘
ภาพลายเส้นที่ ๕๓๙	วิเคราะห์การทำโครงสร้างไม้หน้าจั่วบนผนังด้านสกัด	๕๒๙
ภาพลายเส้นที่ ๕๔๐	การยึดโครงสร้างไม้กับผนังก่ออิฐถือปูนด้วยตะปูจีน	๕๓๐
ภาพลายเส้นที่ ๕๔๑	การยึดโครงสร้างไม้ภายในผนังก่ออิฐถือปูนด้วยการก่อกับ	๕๓๐
ภาพลายเส้นที่ ๕๔๒	การยึดโครงสร้างไม้ภายในผนังก่ออิฐถือปูน ด้วยการเสริมโครงสร้างไม้ภายในผนัง	๕๓๑
ภาพลายเส้นที่ ๕๔๓	วิธีการเรียงอิฐทำช่องโปรงแนวตั้ง	๕๓๒
ภาพลายเส้นที่ ๕๔๔	วิธีการเรียงอิฐทำช่องเปิดรูปสี่เหลี่ยม	๕๓๓
ภาพลายเส้นที่ ๕๔๕	วิธีการเรียงอิฐทำช่องเปิดรูปโค้งแหลม	๕๓๓
ภาพลายเส้นที่ ๕๔๖	วิธีการเรียงอิฐทำช่องเปิดรูปโค้ง	๕๓๔
ภาพลายเส้นที่ ๕๔๗	การเข้าถึงกฎิพระตำหนักสมเด็จพระสังฆราชฯ วัดมหาธาตุฯ	๕๓๔
ภาพลายเส้นที่ ๕๔๘	การเข้าถึงกฎิพระตำหนักสมเด็จพระสังฆราชฯ วัดมหาธาตุฯ	๕๓๔
ภาพลายเส้นที่ ๕๔๙	การเข้าถึงกฎิพระตำหนัก วัดพระเชตุพนฯ	๕๓๙
ภาพลายเส้นที่ ๕๕๐	การเข้าถึงกฎิพระตำหนัก วัดพระเชตุพนฯ	๕๓๙
ภาพลายเส้นที่ ๕๕๑	การเข้าถึงกฎิพระราชาคณะ (เจ้าอาวาส) วัดอรุณฯ	๕๔๐
ภาพลายเส้นที่ ๕๕๒	การเข้าถึงกฎิพระราชาคณะ (รองเจ้าอาวาส) วัดอรุณฯ	๕๔๐

สารบัญภาพลายเส้น (ต่อ)

หน้า

ภาพลายเส้นที่ ๕๕๓	การเข้าถึงกฎีพระราชาคณะ วัดมหาธาตุฯ	๕๔๐
ภาพลายเส้นที่ ๕๕๔	การเข้าถึงกฎีพระราชาคณะ วัดมหาธาตุฯ	๕๔๐
ภาพลายเส้นที่ ๕๕๕	การเข้าถึงกฎีพระราชาคณะ วัดราชนัดดารามฯ	๕๔๒
ภาพลายเส้นที่ ๕๕๖	การเข้าถึงกฎีพระราชาคณะ วัดเทพธิตาฯ	๕๔๒
ภาพลายเส้นที่ ๕๕๗	การเข้าถึงกฎีพระตำหนัก วัดสระเกศฯ	๕๔๓
ภาพลายเส้นที่ ๕๕๘	การเข้าถึงกฎีพระราชาคณะ วัดโสมนัสฯ	๕๔๓
ภาพลายเส้นที่ ๕๕๙	การเข้าถึงกฎีพระราชาคณะ วัดสุวรรณาารามฯ	๕๔๔
ภาพลายเส้นที่ ๕๖๐	การเข้าถึงกฎีพระราชาคณะ วัดสุทัศน์ฯ	๕๔๔
ภาพลายเส้นที่ ๕๖๑	การสร้างนัยสำคัญด้วยการตกแต่งหลังคาเครื่องลำยอง	๕๔๖
ภาพลายเส้นที่ ๕๖๒	การสร้างนัยสำคัญด้วยการประดับลายปูนปั้นบนมณฑป	๕๔๗
ภาพลายเส้นที่ ๕๖๓	การสร้างนัยสำคัญด้วยการประดับตกแต่งยอดจั่ว	๕๔๘
ภาพลายเส้นที่ ๕๖๔	การสร้างนัยสำคัญด้วยการตกแต่งหน้าจั่ว	๕๔๘
ภาพลายเส้นที่ ๕๖๕	การสร้างนัยสำคัญที่กรอบเข็ดหน้า	๕๕๐
ภาพลายเส้นที่ ๕๖๖	การเปรียบเทียบชุ่มประตุนมูกฎี วัดมหาธาตุฯ	๕๕๓
ภาพลายเส้นที่ ๕๖๗	การเปรียบเทียบชุ่มประตุนมูกฎี วัดพระเชตุพนฯ	๕๕๓
ภาพลายเส้นที่ ๕๖๘	การเปรียบเทียบชุ่มประตุนมูกฎี วัดอรุณฯ	๕๕๔
ภาพลายเส้นที่ ๕๖๙	การเปรียบเทียบชุ่มประตุนมูกฎี วัดสุทัศน์ฯ	๕๕๔
ภาพลายเส้นที่ ๕๗๐	การเปรียบเทียบชุ่มประตุนมูกฎี วัดเทพธิตาฯ	๕๕๔
ภาพลายเส้นที่ ๕๗๑	การเปรียบเทียบชุ่มประตุนมูกฎี วัดสระเกศฯ	๕๕๕
ภาพลายเส้นที่ ๕๗๒	การเปรียบเทียบชุ่มประตุนมูกฎี วัดโสมนัสฯ	๕๕๕
ภาพลายเส้นที่ ๕๗๓	การประดับตกแต่งกำแพงหมูกฎีพระตำหนัก วัดสระเกศฯ วัดพระเชตุพนฯ และหมูกฎีพระราชาคณะวัดโสมนัสฯ	๕๕๗
ภาพลายเส้นที่ ๕๗๔	การประดับตกแต่งกำแพงหมูกฎี วัดโสมนัสฯ วัดบวรนิเวศฯ และวัดอรุณราชวรารามฯ	๕๕๘
ภาพลายเส้นที่ ๕๗๕	การวิเคราะห์เปรียบเทียบผังหมูกฎีเครื่องลับกับหมูกฎีก่ออิฐถือปูน	๕๗๘
ภาพลายเส้นที่ ๕๗๖	การวิเคราะห์เปรียบเทียบรูปด้านหมูกฎีเครื่องลับกับหมูกฎีก่ออิฐถือปูน	๕๗๙
ภาพลายเส้นที่ ๕๗๖	การวิเคราะห์เปรียบเทียบรูปด้านหมูกฎีเครื่องลับกับหมูกฎีก่ออิฐถือปูน	๕๘๐

สารบัญภาพถ่าย

		หน้า
ภาพถ่ายที่ ๑	เขตพระคันถรฐะ วัดสระเกศฯ	๑๐๘
ภาพถ่ายที่ ๒	เขตพระวิปัสสนาฐระ วัดสระเกศฯ	๑๐๘
ภาพถ่ายที่ ๓	โลหะปราสาท วัดราชบัณฑคารามฯ	๑๑๐
ภาพถ่ายที่ ๔	กฎิพระวิปัสสนาฐระ วัดราชสิทธิารามฯ	๑๑๐
ภาพถ่ายที่ ๕	กฎิพระคันถรฐะ วัดมหาธาตุฯ	๑๑๑
ภาพถ่ายที่ ๖	กฎิพระวิปัสสนาฐระ วัดมหาธาตุฯ	๑๑๑
ภาพถ่ายที่ ๗	หอพระไตรปิฎก วัดอรุณราชวรารามฯ	๑๑๓
ภาพถ่ายที่ ๘	หอพระไตรปิฎก วัดสระเกศฯ	๑๑๓
ภาพถ่ายที่ ๙	หอรระฆัง วัดสุทัศน์เทพวรารามฯ	๑๑๕
ภาพถ่ายที่ ๑๐	หอรระฆัง วัดพระเชตุพนฯ	๑๑๕
ภาพถ่ายที่ ๑๑	หอกัณเฑาะฐฐาน วัดสุวรรณาารามฯ	๑๑๗
ภาพถ่ายที่ ๑๒	หอนัณ หอสวดคณนธ์ และหอกัณเฑาะฐฐาน วัดมหาธาตุฯ	๑๑๗
ภาพถ่ายที่ ๑๓	หอนัณ และหอสวดคณนธ์ วัดโณมนัถวิหารฯ	๑๑๙
ภาพถ่ายที่ ๑๔	ศาลาการเปรียญ วัดสุทัศน์ฯ	๑๑๙
ภาพถ่ายที่ ๑๕	พระระเบียงรอบพระอุโบสถ วัดอรุณราชวรารามฯ เดิมใช้เป็นสถานที่เรียนพระธรรมวินัย	๑๒๑
ภาพถ่ายที่ ๑๖	ศาลารายรอบพระวิหาร วัดอรุณราชวรารามฯ เดิมใช้เป็นสถานที่เรียนพระธรรมวินัย	๑๒๑
ภาพถ่ายที่ ๑๗	ศาลาท่าน้ำ วัดอรุณราชวรารามฯ	๑๒๓
ภาพถ่ายที่ ๑๘	วังกฎิ วัดใหญ่สุวรรณนารามฯ จ.เพชรบุรี	๑๒๓
ภาพถ่ายที่ ๑๙	สะพานในเขตสังฆาวาส วัดราชบัณฑคารามฯ	๑๒๗
ภาพถ่ายที่ ๒๐	สะพานในเขตสังฆาวาส วัดสระเกศฯ	๑๒๗
ภาพถ่ายที่ ๒๑	การใช้สถานที่ว่างเชื่อมระหว่างเขตพุทธาวาสกับเขตสังฆาวาส วัดใหญ่สุวรรณนารามฯ จ.เพชรบุรี	๑๓๐
ภาพถ่ายที่ ๒๒	การใช้สวนและลานเชื่อมต้อระหว่างเขตพุทธาวาสกับเขตสังฆาวาส วัดราชธานีวาสฯ กรุงเทพฯ	๑๓๐
ภาพถ่ายที่ ๒๓	การใช้สวนหรือสวนสลักับศาลารายเป็นแนวเชื่อมต้อ ระหว่างเขตพุทธาวาสกับเขตสังฆาวาส วัดสุทัศน์ฯ	๑๓๑
ภาพถ่ายที่ ๒๔	การใช้ถนนหรือแนวทางเดินเชื่อมต้อระหว่าง เขตพุทธาวาสกับเขตสังฆาวาส วัดราชบัณฑคารามฯ	๑๓๒
ภาพถ่ายที่ ๒๕	กานใช้แนวกำแพง ชุมประคูล ทางเดิน และสวนเป็นบริเวณเชื่อมต้อ ระหว่างเขตพุทธาวาสกับเขตสังฆาวาส วัดโณมนัถวิหารฯ	๑๓๓

สารบัญภาพถ่าย (ต่อ)

	หน้า
ภาพถ่ายที่ ๒๖	การใช้คูน้ำเป็นแนวเชื่อมต่อกันระหว่างเขตพุทธาวาสกับเขตสังฆาวาส วัดบวรนิเวศวิหาร ๑๓๔
ภาพถ่ายที่ ๒๗	ปฏิพระตำหนักสมเด็จพระสังฆราช วัดมหาธาตุฯ ๑๔๓
ภาพถ่ายที่ ๒๘	ปฏิพระตำหนัก วัดสระเกศฯ ๑๔๓
ภาพถ่ายที่ ๒๙	ปฏิพระตำหนัก วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามฯ ๑๔๔
ภาพถ่ายที่ ๓๐	ระเบียบหน้าปฏิพระตำหนัก วัดพระเชตุพนฯ ๑๔๔
ภาพถ่ายที่ ๓๑	ห้องสำหรับพระอุปัฏฐาก ที่ปฏิพระตำหนัก วัดพระเชตุพนฯ ๑๔๕
ภาพถ่ายที่ ๓๒	บริเวณโถงภายในปฏิพระตำหนัก วัดพระเชตุพนฯ ๑๔๕
ภาพถ่ายที่ ๓๓	ห้องบรรทมจำวัด ภายในปฏิพระตำหนัก วัดพระเชตุพนฯ ๑๔๖
ภาพถ่ายที่ ๓๔	ห้องทรงอักษรภายในปฏิพระตำหนัก วัดพระเชตุพนฯ ๑๔๖
ภาพถ่ายที่ ๓๕	ปฏิพระราชาคณะ วัดโสมนัสวิหาร ๑๕๑
ภาพถ่ายที่ ๓๖	ปฏิพระราชาคณะ วัดมหาธาตุฯ ๑๕๑
ภาพถ่ายที่ ๓๗	ปฏิพระราชาคณะ วัดสุทัศน์ฯ ๑๕๒
ภาพถ่ายที่ ๓๘	ปฏิพระราชาคณะ วัดราชนันทารามฯ ๑๕๒
ภาพถ่ายที่ ๓๙	ปฏิพระราชาคณะ วัดอรุณราชวรารามฯ ๑๕๓
ภาพถ่ายที่ ๔๐	ปฏิพระราชาคณะ วัดโมลีโลกยารามฯ ๑๕๓
ภาพถ่ายที่ ๔๑	หุ่นจำลองปฏิพระราชาคณะ วัดสุวรรณารามฯ ๑๕๔
ภาพถ่ายที่ ๔๒	ปฏิพระราชาคณะ (ฝ่ายวิปัสสนากรรมฐาน) วัดสระเกศฯ ๑๕๔
ภาพถ่ายที่ ๔๓	ปฏิพระครูฐานานุกรมในสมเด็จพระสังฆราช วัดมหาธาตุฯ ๑๕๖
ภาพถ่ายที่ ๔๔	ปฏิพระครู (ฝ่ายวิปัสสนาธุระ) วัดสระเกศฯ ๑๕๖
ภาพถ่ายที่ ๔๕	ปฏิพระคณฤฎะ วัดสระเกศฯ ๑๖๗
ภาพถ่ายที่ ๔๖	ปฏิพระวิปัสสนาธุระ วัดสระเกศฯ ๑๖๗
ภาพถ่ายที่ ๔๗	ปฏิพระ วัดพิชัยญาติการามฯ ๑๖๘
ภาพถ่ายที่ ๔๘	ปฏิพระ วัดโสมนัสวิหาร ๑๖๘
ภาพถ่ายที่ ๔๙	ปฏิพระคณฤฎะ วัดมหาธาตุฯ ๑๖๙
ภาพถ่ายที่ ๕๐	ปฏิพระวิปัสสนาธุระ วัดมหาธาตุฯ ๑๖๙
ภาพถ่ายที่ ๕๑	ปฏิพระคณฤฎะ วัดพระเชตุพนฯ ๑๗๐
ภาพถ่ายที่ ๕๒	ปฏิพระคณฤฎะ วัดสุทัศน์เทพวรารามฯ ๑๗๐
ภาพถ่ายที่ ๕๓	ปฏิพระคณฤฎะ วัดอรุณราชวรารามฯ ๑๗๒
ภาพถ่ายที่ ๕๔	ปฏิพระวิปัสสนาธุระ วัดอรุณราชวรารามฯ ๑๗๒
ภาพถ่ายที่ ๕๕	ปฏิพระคณฤฎะ วัดประยุรวงศาวาสฯ ๑๗๒
ภาพถ่ายที่ ๕๖	ปฏิพระวิปัสสนาธุระ วัดประยุรวงศาวาสฯ ๑๗๒

สารบัญภาพถ่าย (ต่อ)

	หน้า
ภาพถ่ายที่ ๕๗	กุฏิเจ้าอาวาส วัดนางชีฯ ๑๗๓
ภาพถ่ายที่ ๕๘	กุฏิก่ออิฐถือปูน วัดกษัตราธิราชฯ ๑๗๓
ภาพถ่ายที่ ๕๙	กำแพงกุฏิ วัดกัลยาณมิตร ๑๗๕
ภาพถ่ายที่ ๖๐	กำแพงกุฏิ วัดอรุณาฯ (คณะ ๑) ๑๗๖
ภาพถ่ายที่ ๖๑	กำแพงกุฏิ วัดพิชัยญาติฯ ๑๗๖
ภาพถ่ายที่ ๖๓	ฝาไม้กั้นระหว่างบริเวณโถงกับห้องจำวัด กุฏิพระตำหนัก วัดสระเกศฯ ๓๗๙
ภาพถ่ายที่ ๖๔	ฝาไม้กั้นระหว่างบริเวณโถงกับห้องจำวัด กุฏิพระราชาคณะ วัดโมลีโลกฯ ๓๘๐
ภาพถ่ายที่ ๖๕	ฝาไม้กั้นระหว่างบริเวณโถงกับห้องจำวัด กุฏิพระเจ้าคณะ วัดอรุณาฯ ๓๘๑
ภาพถ่ายที่ ๖๖	ทางเดินจากเขตสังฆาวาสไปสู่เขตพุทธาวาส วัดมหาธาตุฯ ๔๕๗
ภาพถ่ายที่ ๖๗	ทางเดินจากเขตสังฆาวาสไปสู่เขตพุทธาวาส วัดมหาธาตุฯ ๔๕๗
ภาพถ่ายที่ ๖๘	ทางเดินจากเขตสังฆาวาสไปสู่พระอุโบสถ วัดอรุณาฯ ๔๖๘
ภาพถ่ายที่ ๖๙	ทางเดินจากเขตสังฆาวาสไปสู่พระปรางค์ วัดอรุณราชวรารามฯ ๔๕๘
ภาพถ่ายที่ ๗๐	ทางเดินจากเขตสังฆาวาสไปสู่พระมณฑป และวิหาร วัดอรุณาฯ ๔๕๙
ภาพถ่ายที่ ๗๑	ทางเดินจากพระวิหารออกไปสู่เขตสังฆาวาส บริเวณที่เป็นกุฏิพระราชาคณะ (เจ้าอาวาส) วัดอรุณราชวรารามฯ ๔๕๙
ภาพถ่ายที่ ๗๒	ซุ้มประตูพระระเบียงรอบพระอุโบสถ อยู่ตรงกันกับหอพระไตรปิฎก ที่กุฏิพระราชาคณะ (รองเจ้าอาวาส) วัดอรุณราชวรารามฯ ๔๖๐
ภาพถ่ายที่ ๗๓	ทางเดินภายในเขตสังฆาวาสไปสู่เขตพุทธาวาส วัดเทพธิดารามฯ ๔๖๐
ภาพถ่ายที่ ๗๔	ทางเดินจากเขตสังฆาวาสไปสู่เขตพุทธาวาส วัดพระเชตุพนฯ ๔๖๑
ภาพถ่ายที่ ๗๕	ทางเดินจากเขตสังฆาวาสไปสู่เขตพุทธาวาส วัดพระเชตุพนฯ ๔๖๑
ภาพถ่ายที่ ๗๖	ทางเดินภายในเขตสังฆาวาสไปสู่โถงประสาท วัดราชนัดดารามฯ ๔๖๒
ภาพถ่ายที่ ๗๗	จุดเข้าออกบริเวณวัดราชนัดดารามฯ ๔๖๒
ภาพถ่ายที่ ๗๘	ทางเดินภายในเขตสังฆาวาสไปสู่เขตพุทธาวาส วัดสระเกศฯ ๔๖๓
ภาพถ่ายที่ ๗๙	ทางเดินภายในเขตสังฆาวาสไปสู่หมู่กุฏิพระตำหนัก วัดสระเกศฯ ๔๖๓
ภาพถ่ายที่ ๘๐	ทางเดินภายในเขตสังฆาวาสไปสู่เขตพุทธาวาส (พระอุโบสถ) วัดสุทัศน์ฯ ๔๖๔
ภาพถ่ายที่ ๘๑	ทางเดินภายในเขตสังฆาวาสไปสู่เขตพุทธาวาส (พระอุโบสถ) วัดสุทัศน์ฯ ๔๖๔
ภาพถ่ายที่ ๘๒	ซุ้มศาลาบริเวณทางเข้าออก เขตสังฆาวาส วัดโสมนัสวิหารฯ ๔๖๕
ภาพถ่ายที่ ๘๓	บริเวณที่หักคอบ โท้งกับทางเข้าออกหมู่กุฏิ วัดโสมนัสวิหารฯ ๔๖๕
ภาพถ่ายที่ ๘๔	ภาพรวมของหมู่กุฏิ วัดมหาธาตุฯ ๔๙๙
ภาพถ่ายที่ ๘๕	เส้นสายของค้ำยันขายคาถุญ วัดอรุณาฯ ๔๙๙
ภาพถ่ายที่ ๘๖	เส้นสายของบันไดและราวบันไดหมู่กุฏิพระวัดพระเชตุพนฯ ๕๐๐

สารบัญภาพถ่าย (ต่อ)

หน้า

ภาพถ่ายที่ ๘๗	เส้นสายของบันไดและราวบันไดกุฏิพระราชาคณะ วัดสุทัศน์ฯ	๕๐๐
ภาพถ่ายที่ ๘๘	ลานที่ว่างภายในหมู่กุฏิพระคันทดฐะ วัดเทพธิดารามฯ	๕๐๒
ภาพถ่ายที่ ๘๙	หอดฉัน วัดเทพธิดารามฯ	๕๐๒
ภาพถ่ายที่ ๙๐	มุมมองจากภายนอกเข้าสู่ภายในกุฏิ	๕๐๓
ภาพถ่ายที่ ๙๑	มุมมองจากภายในกุฏิออกมาสู่ภายนอก	๕๐๓
ภาพถ่ายที่ ๙๒	พื้นที่ระเบียงกุฏิ วัดเทพธิดารามฯ	๕๐๔
ภาพถ่ายที่ ๙๓	ภายในกุฏิ วัดเทพธิดารามฯ	๕๐๔
ภาพถ่ายที่ ๙๔	เสาร่วมในภายในกุฏิพระตำหนัก วัดสระเกศฯ	๕๐๗
ภาพถ่ายที่ ๙๕	ฝาไม้กั้นระหว่างบริเวณห้องจำวัดกับโถงพักผ่อน	๕๐๗
ภาพถ่ายที่ ๙๖	การใช้เสาร่วมในและการลดระดับพื้น	๕๐๘
ภาพถ่ายที่ ๙๗	โถงพักผ่อนภายในกุฏิมีขนาดกว้างขวางและสูงใหญ่	๕๐๘
ภาพถ่ายที่ ๙๘	ลานที่ว่างภายในหมู่กุฏิ วัดสุทัศน์ฯ มีลักษณะแคบและสูง	๕๑๑
ภาพถ่ายที่ ๙๙	นอกร้านหมู่กุฏิ วัดสระเกศฯ มีลักษณะเป็นชานเล่น	๕๑๑
ภาพถ่ายที่ ๑๐๐	นอกร้านวัดกัลยาณมิตรฯ	๕๑๒
ภาพถ่ายที่ ๑๐๑	นอกร้าน วัดอรุณราชวรารามฯ	๕๑๒
ภาพถ่ายที่ ๑๐๒	ลานภายในหมู่กุฏิพระวิปัสสนา วัดเทพธิดารามฯ	๕๑๓
ภาพถ่ายที่ ๑๐๓	ลานภายในหมู่กุฏิพระวิปัสสนา วัดเทพธิดารามฯ	๕๑๓
ภาพถ่ายที่ ๑๐๔	นอกร้านหมู่กุฏิพระตำหนัก วัดพระเชตุพนฯ	๕๑๔
ภาพถ่ายที่ ๑๐๕	นอกร้านหมู่กุฏิพระตำหนัก วัดพระเชตุพนฯ	๕๑๔
ภาพถ่ายที่ ๑๐๖	บริเวณนอกร้านระหว่างหมู่กุฏิพระคันทดฐะ วัดเทพธิดารามฯ	๕๑๕
ภาพถ่ายที่ ๑๐๗	ลานระหว่างกุฏิพระราชาคณะ ฝ่ายวิปัสสนาธุระ วัดสระเกศฯ	๕๑๕

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย